

**VERSLAG OVER HET RECHTSPREKEN IN
HET RESSORT VAN HET HOF VAN BEROEP TE GENT
TIJDENS HET KALENDERJAAR 2004**

**door de heer Procureur-generaal F. SCHINS
op de plechtige openingszitting
van het Hof van beroep te Gent
op 1 september 2005**

NECROLOGIE

* * *

DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN OLAF.

**“ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE BEWIJSWAARDE VAN
OLAF-VERSLAGEN IN HET STRAFONDERZOEK EN VOOR
DE STRAFRECHTSMACHTEN IN BELGIË.”**

**Rede uitgesproken door de heer Fr. DESTERBECK,
advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent.**

* * *

STATISTISCHE GEGEVENS

* * *

GERECHTELIJK JAAR 2005 – 2006

HOF VAN BEROEP TE GENT

OPENINGSZITTING VAN 1 SEPTEMBER 2005

Hof van beroep te Gent

**Overzicht van de rechtsbedeling over het jaar
2004**

**Hulde aan de overledenen tijdens het gerechtelijk
jaar 2004 - 2005**

Mijnheer de Eerste Voorzitter,
Dames en heren magistraten,
Mijnheer de Stafhouder,
Geachte genodigden,

Met de invoering van de wettelijke verplichting voor hoven en rechtbanken om jaarlijks en na interne bespreking een werkingsverslag op te stellen ter bestemming van de Minister van Justitie en de Hoge Raad voor de Justitie, heeft de wetgever de bedoeling gehad dat in elke rechtsmacht alle magistraten zich samen op een kritische manier zouden beraden over de werking van hun rechterlijk college om zelf eventuele problemen te ontwaren, vast te leggen en te omschrijven en daarvoor de passende oplossingen uit te werken of voor te stellen.

Deze aansporing tot zelfevaluatie heeft onder meer tot gevolg dat eventuele negatieve aspecten van de werking van een rechtscollege tijdig worden ontdekt zodat ze redelijkerwijze geen aanleiding meer kunnen geven tot echte disfuncties die ik ingevolge artikel 345 van het Gerechtelijk Wetboek tijdens de eerste algemene en openbare vergadering als misbruiken aan de kaak zou moeten stellen.

Nazicht van de werkingsverslagen bracht overigens aan het licht dat dergelijke wantoestanden zich nergens hebben voorgedaan, maar dat soms wel de aandacht wordt gevestigd op sommige moeilijkheden die voortvloeien uit de wanverhouding tussen de steeds groeiende werkvoorraad en de bestaande, soms ingevolge uiteenlopende omstandigheden, beperkte verwerkingscapaciteit.

Waar het - ondanks die door de wetgever opgelegde jaarlijkse rapportage – mijn plicht blijft U tijdens de openingszitting te onderhouden over de rechtsbedeling in ons rechtsgebied, zal U het mij niet ten kwade duiden dat ik mij tot enkele min of meer opvallende fenomenen beperk.

1. Het Hof van beroep.

Voor het derde achtereenvolgend jaar zijn er ***in de civiele sector*** in 2004 meer (3.370) eindarresten geveld dan in voorgaande jaren (3.142 in 2003; 2.946 in 2002).

Daarenboven werden 126 zaken gevoegd (101 zaken in 2002, 131 in 2003 en 126 in 2004), zodat nog meer zaken in eindarresten werden beslecht.

Rekening houdend met de weglatingen en andere beschikkingen, kon het aantal hangende zaken worden teruggebracht van 11.196 in 2002, over 10.795 in 2003 tot 10.371 op 31 december 2004.

Begin maart 2005 waren in enkele burgerlijke kamers zaken gedagsteld tot mei 2005, tot uiterlijk april 2006 in sommige andere; zoals blijkt uit het werkingsverslag, acht het Hof die termijnen redelijk omdat nog steeds het merendeel van de zaken behandeld wordt binnen het jaar na de aanvraag van de rechtsdag.

Een doorgedreven specialisatie, uitgewerkt in het bijzonder reglement van het Hof lijkt te leiden tot een hogere efficiëntie.

In meerdere inleidingskamers kunnen conclusietermijnen in overleg met de raadslieden op de inleidingszitting of zelfs daarvóór afgesproken worden, met mogelijkheid tot het vaststellen op de inleidende zitting of kort daarna.

Daardoor worden de magistraten en de diensten van de griffie ontlast van procedure in de procedure. Bovendien wordt op de begroting van de Federale Overheidsdienst Justitie een niet te verwaarlozen bedrag bespaard onder andere door de beperking van het aantal gerechtsbrieven.

In de sector van de strafzaken waren er 1.501 hoger beroepen in zaken van gemeen recht (met inbegrip van 117 zaken waarin louter de burgerlijke belangen moeten afgehandeld worden), 52 in zaken van sociaal recht en 124 in jeugdzaken. Daarenboven werden 6 zaken ingeleid betreffende personen die voorrecht van rechtsmacht genieten.

Omdat tegen arresten (in welk jaar ook uitgesproken) 64 verzetten aangetekend werden, werden dus in werkelijkheid 1.747 zaken (al dan niet voor de eerste keer) bij het Hof aanhangig gemaakt in 2004.

Er valt een lichte stijging in het aantal door een eindarrest beslechte zaken te noteren: namelijk van 1.467 in 2002 over 1.509 in 2003 tot 1.521 in 2004.

Dit aantal uitspraken is uiteraard afhankelijk van het aantal magistraten dat zetelt in correctionele kamers. Alle correctionele kamers bestonden tot 2000 veelal uit 4 en sinds dit jaar nog slechts uit 3 magistraten.

In 27 van die 1.521 arresten deed het Hof uitspraak over de burgerlijke belangen, terwijl het reeds voorheen (in 2004 of eerder) uitspraak had gedaan op strafrechtelijk gebied.

De afhandeling van die burgerlijke belangen wordt nergens als input genoteerd. Met dit gegeven moet rekening gehouden worden bij de vergelijking van de netto-input en output.

Er werden dus $(1.521 - 27 =)$ 1.494 strafzaken stricto sensu afgehandeld, waarvan de aanhangigmaking als input werd gerekend, terwijl er 1.747, al dan niet voor de eerste maal, aan het Hof werden voorgelegd.

De bij de wet van 10 augustus 2005 (B.S. 29.08.2005) in het vooruitzicht gestelde kaderuitbreiding met drie raadsheren, die zal toelaten een bijkomende zesde correctionele kamer samen te stellen in 2007, zal aldus amper volstaan om de instroom van nieuwe zaken te verwerken.

Op 29 augustus jongstleden wachtten nog 1.180 appèldossiers op fixatie, terwijl er 774 zaken reeds aanhangig zijn gemaakt en al dan niet in behandeling zijn genomen, wat een totaal geeft van 1.954 zaken.

De kamer van inbeschuldigingstelling behandelde gedurende de laatste drie jaren ongeveer evenveel zaken: 2.336 in 2002, 2.129 in 2003 en 2.267 in 2004. Die laatste toename is volledig toe te schrijven aan het aantal eerherstellen: 247 in 2003, tegenover 386 in 2004.

In 2002 werden 9, in 2003 19 en in 2004 21 zaken door de kamer van inbeschuldigingstelling naar het Hof van assisen verwezen.

Die toename van het aantal assisenzaken baart zorgen, niet alleen omwille van de tijd en de inzet van magistraten bij de voorbereiding van de zaak en de behandeling ter zitting, maar eveneens omwille van de desorganisatie van het Hof van beroep en van de rechtbanken van eerste aanleg aan dewelke de magistraten voor doorgaans minstens 1 week per zitting onttrokken worden.

Enkele cijfers maken vlug duidelijk hoe zwaar de weerslag van assisenzaken wel weegt.

In 2004 werden 25 arresten geveld; als we van de hypothese vertrekken dat elke zaak gemiddeld één week heeft geduurd en dat elke correctionele

kamer van het Hof drie terechtzittingen houdt per week, dan hebben de verschillende raadsheren-voorzitters van de hoven van assisen samen 75 terechtzittingen niet kunnen bijwonen.

Dit getal wordt verdubbeld in de veronderstelling dat elk raadsheer-assisenvoorzitter tijdens de week, voorafgaand aan het proces, van dienst in zijn correctionele kamer was vrijgesteld om hem toe te laten de assisenzaak voor te bereiden.

Samengevat: tussen de 75 en de 150 terechtzittingen van de correctionele kamers werden noodgedwongen gehouden met een bijzondere samenstelling, wat uiteraard de vlotte afhandeling van de zaken niet ten goede komt.

Aan de problematiek van de desorganisatie van de rechtbanken van eerste aanleg werd gedeeltelijk verholpen door de wet van 13 april 2005 "tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot het strafrecht en de strafrechtspleging teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken", door de voorzitter van die rechtbank de mogelijkheid te bieden bepaalde plaatsvervangende rechters als alleenzetelend rechter te laten kennis nemen van correctionele zaken.

2. De rechtbanken van eerste aanleg.

In de rechtbanken van eerste aanleg valt vooral de sterke stijging van het aantal zaken collectieve schuldenregeling en fiscale zaken op.

Voor het ganse rechtsgebied verdubbelde **het aantal aanvragen voor collectieve schuldenregeling** van 1.154 in 2000 tot 2.213 in 2004, terwijl meer dan vier maal zoveel beschikkingen werden genomen: 2.296 in 2000, 9.412 in 2004.

Het groot aantal herzieningen in deze materie veroorzaakt een aanzienlijke werklust.

Uit de werkingsverslagen blijkt dat de werkdruk voor de beslagrechters die deze materie behandelen niet houdbaar is, terwijl de administratie die met die procedure gepaard gaat, als 'onvoorstelbaar' wordt beschreven.

Vermeldenswaard is dat in een rechtbank een systeem ingevoerd werd waarbij meer minnelijke aanzuiveringregelingen gehomologeerd worden in gevallen waar allerlei overheden weigeren in te stemmen met een minnelijke regeling, louter en alleen omdat zij zich daartoe om een of andere reden formeel niet bevoegd achten, terwijl zij inhoudelijk geen enkel bezwaar hebben tegen de regeling. De beslagrechter stapt over dergelijke weigering heen.

Wat de rechtsbedeling in fiscale zaken betreft, blijkt uit de voorbereidende werken van de wet van 23 maart 1999 (betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken) dat het kader van fiscale rechters werd vastgesteld op basis van een vermoedelijke werklast van 180 vonnissen per rechter per jaar.

Zo werden in de rechtbank van eerste aanleg te Gent vier fiscale rechters benoemd, van wie er twee werden aangewezen om te Brugge hun ambt uit te oefenen. Dit wettelijk kader is steeds volledig ingevuld geweest.

Vier jaar later is het interessant om het uitgangspunt van de wetgever op het vlak van berekening van de kaders eens te vergelijken met de evolutie in **het aantal fiscale zaken** die door de vier fiscale rechters van Brugge en Gent moeten worden beslecht (gegevens geput uit de werkingsverslagen van beide rechtbanken van eerste aanleg).

NIEUWE ZAKEN

	BRUGGE	Gent	Totaal
2000	398	723	1.111
2001	491	961	1.452
2002	454	1.149	1.603
2003	515	1.195	1.710
2004	397	919	1.316

Gedurende de laatste drie jaar, waarin het systeem mag verondersteld worden op kruissnelheid te draaien, werden jaarlijks gemiddeld 1543 nieuwe voorzieningen neergelegd. In 2004 is een daling van het aantal voorzieningen merkbaar.

EINDVONNISSEN

	BRUGGE	Gent	Totaal
2000	65	0	65
2001	136	ca.129	ca.265
2002	253	215	468
2003	302	300	602
2004	373	445	818

Reeds in het werkingsverslag van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge over 2003 lezen we dat er een enorme instroom of toevloed van fiscale zaken is, die niet tijdig (nooit) zullen kunnen afgewerkt worden.

Ik citeer: “Hier zal in de toekomst een enorme achterstand ontstaan die met de dag aangroeit en aanleiding zal geven tot misnoegdheid bij de burgers.”

Dan werd voorgesteld de twee fiscale rechters elk tweemaal te laten zetelen in fiscale zaken met bijstand van een extra griffier. Die rechters zouden dan evenwel de gelegenheid moeten krijgen zich uitsluitend op fiscaal recht te concentreren en zouden moeten kunnen vrijgesteld worden van andere wettelijke opdrachten.

Daarvoor acht de voorzitter van die rechtbank twee bijkomende (eventueel toegevoegde) rechters en extra griffiepersoneel noodzakelijk om de bestaande andere kamers te kunnen bemannen.

In het werkingsverslag over 2004 van diezelfde rechtbank is die noodkreet nog sterker verwoord (pagina 5): “De toeloop van fiscale zaken neemt een onoverzichtelijke omvang. De twee fiscale rechters zouden praktisch elke dag moeten kunnen zitting houden om de input terdege op te vangen. Deze beslissing kan niet genomen worden omdat deze rechters noodgedwongen eveneens in andere kamers moeten worden ingezet en aldaar bijstand moeten verlenen bij gebreke waarvan de andere afdelingen van de rechtbank in ademnood komen”.

In het verslag van de rechtbank van eerste aanleg te Gent over 2004 staat vermeld: “De fiscale rechters zetelen thans om de week en zullen zich in de nabije toekomst enkel nog bezighouden met fiscale zaken. Ondanks deze maatregelen kunnen de fiscale rechters onmogelijk de jaarlijkse input verwerken”.

In 2004 wordt de oorspronkelijk vooropgestelde norm van 180 (eind-)vonnissen per jaar en per magistraat dus ruim overschreden.

De Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Gent stelt in dit jaarverslag 2004 dat de twee fiscale rechters aldaar ongeveer 400 vonnissen per jaar kunnen vellen.

200 vonnissen per jaar en per rechter lijkt mij persoonlijk inderdaad het maximum. Het stellen van bijkomende eisen inzake rendement zal onvermijdelijk de kwaliteit van de rechtspraak, waarover totnogtoe terecht geen opmerkingen werden geformuleerd, aantasten.

De structurele achterstand, die te Gent werd opgebouwd, heeft de voorzitter van de rechtbank ertoe aangezet drastisch in te grijpen bij het bepalen van rechtsdagen.

Een aantal maanden geleden was de achterstand bij de rechtbank van Gent zo groot dat na de aanvraag van een rechtsdag meer dan een jaar moest gewacht worden vooraleer een zaak kon behandeld worden.

Sindsdien worden de aanvragen tot bepaling van een rechtsdag niet onmiddellijk meer ingewilligd, maar worden de aanvragen op een wachtlijst geplaatst. Van zodra mogelijk worden de partijen en hun raadsman verwittigd van de dag waarop de zaak kan behandeld worden.

De Voorzitter verantwoordt deze werkwijze door de vereisten van efficiëntie. Hij geeft toe dat de partijen op die manier niet onmiddellijk weten wanneer hun zaak zal behandeld worden, maar hij wijst er op dat dit nadeel niet opweegt tegen het feit dat de zaak mogelijks vroeger kan behandeld worden wanneer zaken worden doorgehaald, en indien nieuwe fiscale rechters worden benoemd. De Voorzitter drong bij de Minister van Justitie reeds aan op de uitbreiding van het kader van fiscale rechters, hetgeen volgens de Voorzitter de enige mogelijkheid is om de achterstand weg te werken. Op diens vraag werd tot op heden evenwel niet ingegaan.

Het is duidelijk dat het uitstel *sine die* van het inwilligen van verzoeken tot bepaling van rechtsdagen maar een tijdelijke oplossing mag zijn, want op termijn dreigen contraproductieve effecten. De kans is immers groot dat het aantal dilatoire voorzieningen toeneemt wanneer niet onmiddellijk een datum voor de behandeling van de zaak wordt bepaald, omdat sommige belastingplichtigen er nu eenmaal belang bij hebben hun geschil met de fiscus op de lange baan te schuiven.

Daarenboven doet de noodoplossing van de Gentse Voorzitter ook een meer principiële probleem rijzen. Bij de hervorming kwam aan het licht dat bij de fiscale administratie nog een stock van duizenden bezwaarschriften berustte, die met de ter beschikking staande middelen onmogelijk kon weggewerkt worden. Om te verhinderen dat de rechtbanken zouden overspoeld worden met voorzieningen van belastingplichtigen, die gebruik zouden maken van de nieuwe mogelijkheid, die het nieuwe artikel 1385 *undecies* van het Gerechtelijk Wetboek hen bood, en dus zelf naar de rechtbank zouden stappen zonder de uitspraak van de directeur af te wachten, werden extra middelen ingeschakeld om de oude bezwaarschriften af te werken. Mede door die inzet van een aanzienlijk aantal extra personeelsleden door de Administratie om de oude bezwaarschriften te beslechten is een massale toevloed van nieuwe zaken bij de rechtbanken van eerste aanleg uitgebleven.

Dit toont aan dat vóór de hervorming bij de directeurs een probleem van achterstand bestond, waartegenover de belastingplichtige, gelet op de wettelijke middelen die hem toen ter beschikking stonden, machteloos stond.

Het organiseren van een rechtsbedeling binnen een redelijke termijn was overigens één van de doelstellingen van de hervorming.

In de huidige omstandigheden zien we het oude probleem van achterstand weer oprijzen, zij het ditmaal niet bij de directeurs, maar bij de rechtbanken. En andermaal staat de belastingplichtige machteloos, en dreigt een belangrijke doelstelling van de hervorming niet gerealiseerd te worden.

Waar het voor iedereen duidelijk moet zijn dat de magistratuur in deze niets kan worden verweten, wel integendeel, zal enkel een kaderuitbreiding soelaas kunnen bieden, tenzij de fiscale reglementering zodanig wordt aangepast dat het aantal voorzieningen drastisch zou dalen.

Uit de werkingsverslagen blijkt dat in de meeste rechtbanken meer aandacht besteed wordt aan overleg, zowel met leden van andere rechtbanken, die dezelfde functie uitoefenen (de conferentie van de voorzitters, de beslagrechters, de onderzoeksrechters), als intern.

Als oplossing voor een efficiëntere afhandeling van de geschillen wijzen diverse rechtbanken op de nood aan specialisatie, waarbij de magistraat zelfs van bij het begin van zijn loopbaan zijn keuze kan mededelen aan zijn korpsoverste. Veel voorzitters houden bij de werkverdeling op termijn rekening met die voorkeur.

In de rechtbank te Veurne is door de kleinschaligheid echter geen specialisatie van de rechters, zelfs niet burgerrechtelijk / strafrechtelijk mogelijk. Daarenboven wordt in het werkingsverslag over 2002 verwezen “naar het gegeven dat men, vooral in correctionele zaken, al te veel beroep moet doen op de medewerking van plaatsvervangende rechters om de werkende rechters te vervangen, gelet op de vele onverenigbaarheden. Dit leidde in 2002 tot gegronde weerstand van zowel de balie als van de plaatsvervaarders”.

In een streven naar efficiëntie wenst men ook de griffiers een belangrijkere rol toe te bedelen.

In een vrij grote rechtbank stelde men vast dat nog weinig (adjunct-)griffiers en personeelsleden polyvalent zijn. Ze zijn niet meer inzetbaar in meerdere afdelingen van de griffie. Door personeelstekort moet iedereen in zijn sector maximaal renderen, zodat er geen tijd is voor opleiding.

In een kleinere rechtbank merkte men dan weer op dat de griffiers overal moeten ingeschakeld kunnen worden.

“Dit maakt dat ze een algemene vorming moeten hebben en van alle materies moeten op de hoogte blijven. De mogelijkheid om tot een gerichte specialisatie te komen is nagenoeg onbestaande”.

Alleszins het vermelden waard is dat de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde er door een volgehouden bijzondere inspanning in geslaagd is het aantal vonnissen, zowel in burgerlijke aangelegenheden als op correctioneel gebied, drastisch te verhogen.

U zal zich herinneren dat deze rechtbank het voorwerp heeft uitgemaakt van een audit die werd uitgevoerd in samenwerking met de Hoge Raad voor de Justitie.

Interne reorganisaties hebben klaarblijkelijk een gunstige invloed gehad, want mede door een invulling van vacatures in het bestaande kader steeg vooral het aantal eindvonnissen in strafzaken spectaculair: van 2.215 in 2002 over 2.674 in 2003 tot 2.799 in 2004.

3. De rechtbanken van koophandel.

Bij **de rechtbanken van koophandel** valt een grote toename van het aantal vonnissen op, nl. 32.185 in 2004 ten opzichte van 27.385 in 2003.

Die verhoging blijkt echter grotendeels toe te schrijven te zijn aan weglatingen van de algemene rol overeenkomstig artikel 730 §2a van het Gerechtelijk Wetboek, wat uiteraard uitsluitend enig materieel werk inhoudt.

4. De vredegerichten.

Ook voor **de vredegerichten** zijn er geen opmerkelijke schommelingen, toch niet met betrekking tot de eindvonnissen: 57.172 eindvonnissen in 2002, 55.640 in 2003 en 58.987 in 2004.

Anderzijds valt op dat de input gevoelig is gestegen: zo gaat het aantal ingeleide zaken op de algemene rol van 44.214 naar 47.409, terwijl het aantal zaken op de rol van de verzoekschriften van 11.147 is gestegen tot 12.296.

5. De politierechtbanken.

Voor een goed begrip van de statistieken van **de politierechtbanken** en vooral van de politieparketten moet rekening gehouden worden met de inwerkingtreding van de wet van 7 februari 2003 'houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid' en zijn uitvoeringsbesluiten per 1 maart 2004. Daardoor konden veel meer zaken dan voorheen afgehandeld worden met onmiddellijke inningen: 294.286 in 2004 tegenover 166.656 in 2003, terwijl het totaal aantal vastgestelde verkeersmisdrijven nagenoeg ongewijzigd was: 700.971 in 2004 en 705.398 in 2003.

Een min of meer aangepaste informatica werd slechts in september 2004 door de federale politie in gebruik genomen zodat de gevolgen daarvan slechts in de cijfers van 2005 hun weerspiegeling zullen vinden.

* * *

Een beeld schetsen van de activiteiten van het voorbije gerechtelijk jaar kan niet zonder de aandacht te vestigen op degenen die in één of andere hoedanigheid hebben bijgedragen tot het goed functioneren van de complexe organisatie die de gerechtelijke diensten vormen en die ons sedert 1 september van vorig jaar zijn ontvallen.

Ik vraag enkele ogenblikken van ingetogenheid om mij toe te laten te herinneren aan de persoon van:

VAN HOVE Carlos

Ere-rechter in handelszaken in de rechtbank van koophandel te Gent, die op 27 juli 2004 in de leeftijd van 74 jaar overleed.

DE SMET Alfred

Emeritus Eerste Advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent, overleden op 15 oktober 2004 in de leeftijd van 76 jaar.

DE GROOTE Willy

Administratief agent bij het parket bij de rechtbank van eerste aanleg te Gent, die op 22 november 2004 in de leeftijd van 61 jaar overleed.

DUJARDIN Alfred

Emeritus Vrederechter van het kanton Veurne, overleden op 3 december 2004 in de leeftijd van 77 jaar.

BROECKAERT Antoine

Ere-hoofdgriffier van het vredegerecht van het vijfde kanton Gent, die op 7 december 2004 in de leeftijd van 87 jaar overleed.

DUMOLEIN Johan

Eerstaanwend opsteller bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, overleden op 18 december 2004 in de leeftijd van 52 jaar.

ROMAN Adrien

Gerechtigd technisch assistent bij het parket bij de rechtbank van eerste aanleg te Gent, die op 20 januari 2005 in de leeftijd van 60 jaar overleed.

STEVIGNY Gaston

Ere Eerste Advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent, die op 11 maart 2005 in de leeftijd van 90 jaar overleed.

ADAM Roland

Ere-griffier van de griffie van het tweede kanton Gent en het kanton Zomergem, overleden op 31 maart 2005 in de leeftijd van 81 jaar.

DIERICK Luc

Eerstaanwend adjunct-secretaris bij het politieparket te Dendermonde, overleden op 4 april 2005 in de leeftijd van 56 jaar.

MATTHYS Jean

Ere-rechter in handelszaken in de rechtbank van koophandel te Gent, die op 6 april 2005 in de leeftijd van 84 jaar overleed.

COLPAERT Paul

Emeritus Eerste Advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent, overleden op 11 april 2005 in de leeftijd van 85 jaar.

MAES Griet

Ere-substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge, die op 10 mei 2005 in de leeftijd van 48 jaar overleed.

DE CLERCQ William

Emeritus Eerste Voorzitter van het Hof van beroep te Gent, overleden op 15 mei 2005 in de leeftijd van 93 jaar.

MAYEUR Juliaan

Ere-rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, die op 9 juni 2005 in de leeftijd van 92 jaar overleed.

Naar aanleiding van deze openbare huldiging, wens ik hun familieleden en vrienden, hun confraters en collega's nogmaals de betuiging van onze oprechte deelneming aan te bieden.

* * *

Voor de Koning, vorder ik dat het aan uw Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden hervat.

Gent, 1 september 2005.

DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN OLAF.

**ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE BEWIJSWAARDE VAN
OLAF-VERSLAGEN IN HET STRAFONDERZOEK EN VOOR
DE STRAFRECHTSMACHTEN IN BELGIË.**

**REDE UITGESPROKEN DOOR
ADVOCAAT-GENERAAL FRANCIS DESTERBECK
OP DE PLECHTIGE OPENINGSZITTING VAN
HET HOF VAN BEROEP TE GENT OP
1 SEPTEMBER 2005.**

OLAF – de afkorting staat voor ‘Office Européen de Lutte Antifraude’ of ‘Europees Bureau voor Fraudebestrijding’ - is de Europese administratieve fraudebestrijdingseenheid. Het Bureau werd op 1 juni 1999 operationeel en bestond in 2004 dus vijf jaar. OLAF nam die gelegenheid te baat om in haar jaarverslag per 30 juni 2004 niet alleen het gebruikelijke verslag uit te brengen over het laatste werkingsjaar, maar ook om even terug te blikken op de eerste vijf jaar van haar bestaan als operationele onderzoeksdienst.

Ook UCLAF (‘Unité de coordination de la lutte anti-fraude’ – ‘Dienst voor de coördinatie van de fraudebestrijding’), de voorganger van OLAF, werd in het overzicht betrokken. UCLAF werd opgericht in 1988, nadat een verslag van de Commissie van de Europese Unie van 20 november 1987 gewezen had op de noodzaak tot een intensievere bestrijding van fraude ten koste van de begroting van de Unie, en de oprichting van een eigen fraudebestrijdingsdienst, ressorterend onder de Commissie, had gesuggereerd. Anders dan OLAF, dat structureel eveneens thuis hoort onder de diensten van de Commissie, maar functioneel van een zo goed als volledige onafhankelijkheid geniet, maakte UCLAF destijds deel uit van het Secretariaat-generaal van de Commissie. De dienst ressorteerde onmiddellijk onder de Commissievoorzitter. Daarenboven was UCLAF, anders dan OLAF, aanvankelijk niet zozeer opgevat als een echte fraudebestrijdingseenheid, maar wel als een dienst, die moest instaan voor de coördinatie van de fraudebestrijding, zoals de naam overigens aangaf. De dienst evolueerde in de praktijk evenwel snel tot een operationeel organisme.

Wat de samenwerking tussen OLAF en de justitiële autoriteiten van de Lidstaten betreft is het jaarverslag ontvondende literatuur. Van de 341 afgewerkte UCLAF- en OLAF-verslagen bevonden zich bij de afsluiting van het jaarverslag nog 23 verslagen in het stadium van de eindafwerking bij OLAF zelf. 214 zaken waren in behandeling door de strafrechtelijke autoriteiten van de Lidstaten, waaraan ze overgemaakt werden.

21 verslagen maakten het voorwerp uit van een strafproces. In 19 gevallen was er een definitief eindvonnis geveld in eerste aanleg, en in 9 gevallen was er een eindbeslissing in graad van beroep. 55 verslagen werden door de Lidstaten zelf zonder gevolg geklasseerd¹.

Opvallend is de verhouding tussen het grote aantal verslagen, dat door OLAF (of UCLAF) aan de Lidstaten werd overgemaakt, en het geringe aantal eindbeslissingen door de strafrechtsmachten. Het feit dat OLAF-onderzoeken bijna per definitie financiële fraudegevallen zijn van een zekere omvang, waarvan de behandeling bijgevolg een zekere tijd in beslag neemt, volstaat naar mijn aanvoelen op zich niet om deze wanverhouding te verklaren.

---

¹ Rapport de l’Office Européen de Lutte Antifraude, Cinquième rapport d’activité relatif à l’année prenant fin en juin 2004, p. 72.

De wanverhouding tussen de vele afgewerkte zaken en de schaarse eindbeslissingen kan mijns inziens niet anders mede verklaard worden dan door een fundamenteel onbegrip, of minstens door een onvoldoende kennis, over de functie van OLAF in het algemeen, en de bewijswaarde van OLAF-verslagen in het bijzonder, door de justitiële autoriteiten van de Lidstaten. De teksten van de toepasselijke Verordeningen zijn op dat punt nochtans zeer duidelijk. OLAF-verslagen moeten op zich door de autoriteiten van de Lidstaten als volwaardig bewijsmiddel worden aanvaard. Hoewel er voor OLAF geen wettelijke basis is, op grond waarvan zij een gerechtelijke opvolging van haar verslagen kan afdwingen, zou een daadwerkelijke en efficiënte gerechtelijke opvolging van OLAF-verslagen een logisch gevolg moeten zijn van de loyaleit, waartoe de nationale overheden ten aanzien van de communautaire instanties gehouden zijn, gegeven het feit dat de communautaire regelgever de strafrechtelijke handhaving van communautaire wetsbepalingen nog steeds aan de justitiële autoriteiten van de Lidstaten overlaat.

Wat OLAF kan en niet kan, en waaruit de toegevoegde waarde bestaat, die OLAF aan het strafonderzoek en de strafrechtspleging in de Lidstaten in het algemeen en België in het bijzonder bijbrengt en nog meer kan bijbrengen, is het onderwerp van deze uiteenzetting.

Ons bronnenmateriaal is grotendeels beperkt tot communautaire wetgevende akten. Rechtsleer en rechtspraak over het onderwerp zijn zo goed als volledig afwezig. Ook de interne richtlijnen over OLAF ten behoeve van de magistraten zijn minimaal.

De samenwerking tussen OLAF en de Belgische gerechtelijke autoriteiten wordt nader omschreven in de omzendbrief Col. 9/2003 van het College van de Procureurs-generaal bij de Hoven van beroep dd. 23 juli 2003.

De omzendbrief beperkt zich grotendeels tot het verstrekken van richtlijnen betreffende de doorstroming van informatie van OLAF naar de parketten en omgekeerd, inzonderheid in het licht van de bevoegdheden van de federale procureur.

Kennisgeving van feiten, die fraude ten aanzien van de belangen van de Europese Unie kunnen uitmaken, worden krachtens de omzendbrief gericht aan het federaal parket, met een kopie ter informatie aan de bijstandsmagistraat inzake financiële, economische en fiscale aangelegenheden.

De federale procureur kan beslissen de strafvordering zelf uit te oefenen. Hij kan ook beslissen zich niet te gelasten met de zaak, of een eerdere beslissing om de strafvordering zelf uit te oefenen, herroepen.

De federale procureur kan zijn bevoegdheid ook delegeren of een magistraat van een lokaal parket naar het federaal parket detacheren. Behalve in spoedeisende gevallen pleegt de federale procureur overleg met de lokale procureur des Konings. Hij stelt de bijstandsmagistraat in kennis van zijn beslissing wie de zaak zal behandelen. OLAF wordt in kennis gesteld van de magistraat, die met het dossier werd gelast.

Mocht een parketmagistraat rechtstreeks door OLAF gecontacteerd worden, dan is hij verplicht de federale procureur en de bijstandsmagistraat hiervan in te lichten.

De omzendbrief bevat geen nadere gegevens over de bewijswaarde, die aan OLAF-verslagen zelf moet gehecht worden. Dat is jammer, want de Belgische justitiële autoriteiten zijn voor OLAF een bevoorrecht aanspreekpunt. Gelet op de aanwezigheid van talloze diensten van de Gemeenschap en de Europese instellingen, die in ons land gevestigd zijn, duiken in de meeste onderzochte fraudedossiers wel ergens aanknopingspunten op, die het Belgisch justitieel apparaat bevoegd maken.

In de uiteenzetting, die hierna volgt, wordt eerst een overzicht gegeven van de voornaamste regelgeving, die de werking van OLAF beheerst, en de inhoud van de wetgevende akten ter zake. Vervolgens worden de bevoegdheden van OLAF afgelijnd tegenover de bevoegdheden van Eurojust en Europol, twee 'derde pijler'-instellingen, die bevoegdheden uitoefenen, die op sommige punten nauw met deze van OLAF verwant zijn. In een laatste gedeelte dringen we door tot de kern van de zaak.

We hopen aldus de basis te kunnen vormen voor een beter wederzijds begrip tussen OLAF en onze eigen strafrechtelijke autoriteiten en instellingen.

=====

I. HET JURIDISCH KADER.

Een goed begrip van de materie wordt bemoeilijkt door het feit dat de regelgeving, die de werking van OLAF beheerst, verspreid is over een veelheid van normatieve teksten. Deze teksten en de voornaamste inhoud ervan worden hierna weergegeven. Het primaire recht is uiteraard het EG-Verdrag. Daarnaast zijn ook een aantal belangrijke Verordeningen van toepassing.

We weten dat een Verordening krachtens artikel 249 van het EG-Verdrag een algemene strekking heeft. Ze is verbindend in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in elke Lidstaat.

Zoals gezegd zijn rechtsleer en rechtspraak in de materie die ons aanbelangt zo goed als volledig afwezig.

A. Het primaire recht.

Het basisartikel is artikel 280.1 van het EG-Verdrag, zoals dit ingevoerd werd door het Verdrag van Amsterdam². Artikel 280.1 van het Verdrag verplicht de Unie en de Lidstaten ertoe fraude en alle andere onwettige activiteiten, waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad, te bestrijden met overeenkomstig dit artikel te nemen maatregelen 'die afschrikwekkend moeten werken en in de Lidstaten een doeltreffende bescherming moeten bieden'.

Krachtens artikel 274, eerste lid van het EG-Verdrag ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de begroting van de Unie bij de Commissie.

B. Het afgeleide recht.

Het afgeleide recht bestaat voornamelijk uit vier belangrijke Verordeningen. Het zijn Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen³, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/1996 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en

---

² Zie over dit Verdrag: url: <http://europa.eu.int/scadplus/leg/nl/lvb/a09000.htm#TOP>.

³ Publicatieblad L 312 dd. 23 december 1995, p. 1 – 4.

andere onregelmatigheden⁴, en de gelijkkluidende Verordeningen (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 en (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)⁵. Daarnaast is er het OLAF-oprichtingsbesluit van 28 april 1999⁶, en moet nu ook al rekening gehouden worden met een Voorstel van de Commissie voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1073/1999.

De meest relevante inhoud van deze akten voor ons onderwerp wordt hierna weergegeven. De akten worden vermeld in chronologische volgorde.

1. Verordening (EG, Euratom) 2988/1995.

Deze Verordening dateert chronologisch vóór de oprichting van OLAF, maar is principieel belangrijk, omdat ze de juridische basis vormt voor het uitvoeren van controles en het opleggen van administratieve maatregelen en sancties met betrekking tot onregelmatigheden ten aanzien van het Gemeenschapsrecht. Onrechtstreeks is de Verordening daarenboven bepalend voor de bevoegdheid van OLAF zelf.

a) De bevoegdheid van OLAF.

Verordening 2988/1995 definieert vooreerst het begrip 'onregelmatigheid'. Een onregelmatigheid is 'elke inbreuk op het Gemeenschapsrecht die bestaat in een handeling of een nalaten van een marktdeelnemer waardoor de algemene begroting van de Gemeenschappen of de door de Gemeenschappen beheerde begrotingen worden of zouden kunnen worden benadeeld, hetzij door de vermindering of het achterwege blijven van ontvangsten uit de eigen middelen, die rechtstreeks voor rekening van de Gemeenschappen worden geïnd, hetzij door een onverschuldigde uitgave' (art. 1.2).

Voorts maakt de Verordening communautaire administratieve maatregelen en sancties mogelijk voor marktdeelnemers – natuurlijke personen, rechtspersonen of andere eenheden die naar nationaal recht als rechtssubject worden aangemerkt - die de onregelmatigheid hebben begaan, voor personen die aan het begaan van de onregelmatigheid hebben deelgenomen, en voor de personen die voor de onregelmatigheid aansprakelijk kunnen worden gesteld of die het begaan ervan hadden moeten voorkomen (art. 7).

⁴ Publicatieblad L 292 dd. 15 november 1996, p. 2 – 5.

⁵ Publicatieblad L 136 dd. 31 mei 1999, p. 1 – 14; hierna zal uitsluitend geciteerd worden uit Verordening (EG) nr. 1073/1999.

⁶ Voluit: Besluit 1999/352/EG, EGKS, Euratom van de Commissie van 28 april 1999 houdende oprichting van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), Publicatieblad L 136 dd. 31 mei 1999, nr. 20 – 22.

Deze twee artikelen bepalen onrechtstreeks het actieterrein van OLAF. De hierna te bespreken Verordening 2185/1996 stelt immers dat controles en verificaties ter plaatse door de Commissie worden uitgevoerd 'bij de marktdeelnemers waarop de maatregelen of de communautaire administratieve sancties uit hoofde van artikel 7 van de Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 kunnen worden toegepast wanneer vermoed mag worden dat onregelmatigheden zijn begaan' (art. 5 Verordening 2185/1996).

Uit een samenlezing van deze bepalingen kunnen we afleiden dat elke controle- en verificatie-activiteit van OLAF noodzakelijkerwijs betrekking zullen moeten hebben op 'ontvangsten uit eigen middelen' van de Gemeenschap, of uit 'onverschuldigde uitgaven'. De 'ontvangsten uit eigen middelen' zijn de eigen inkomsten van de Gemeenschap, die voornamelijk bestaan uit het percentage van het bruto nationaal product van de Lidstaten, dat rechtstreeks aan de Gemeenschap toekomt. Wat de uitgaven betreft wordt een onderscheid gemaakt tussen directe uitgaven en indirecte uitgaven. Directe uitgaven worden rechtstreeks uitgekeerd aan de beneficiaris. Indirecte uitgaven worden uitgekeerd aan de Lidstaten, die ze op eigen verantwoordelijkheid doorstorten aan de uiteindelijke genietters. Voorbeelden van indirecte uitgaven zijn uitgaven inzake landbouw, en uitgaven aan de zgn. Structuurfondsen, zoals het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, dat instaat voor de uitbetaling van landbouwsubsidies.

Een eigenaardigheid is dat inkomsten uit de BTW-ontvangsten van de Lidstaten, die nochtans goed zijn voor 60% van het gemeenschapsbudget, niet als eigen inkomsten van de Gemeenschap worden beschouwd. Inzake BTW heeft OLAF dan ook slechts een beperkte bijstandsverplichting, op grond van een specifieke Verordening, namelijk Verordening (EG) nr. 1798/2003 van de Raad van 7 oktober 2003 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belasting over de toegevoegde waarde en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 218/92⁷.

b) Wettelijke basis voor zgn. 'externe onderzoeken'.

Verordening 2988/1995 vormt ook de basis van de hierna te bespreken Verordening 2185/1996 in die zin dat ze de Commissie de principiële bevoegdheid geeft om onder eigen verantwoordelijkheid na te gaan of de administratieve praktijken van de Lidstaten in overeenstemming zijn met de communautaire voorschriften, of de nodige bewijsstukken beschikbaar zijn en of deze overeenkomen met de ontvangsten en uitgaven van de Gemeenschappen, en hoe deze financiële verrichtingen worden uitgevoerd en geverifieerd.

---

⁷ Publicatieblad L 264 van 15 oktober 2003, p. 1 – 11.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen sectoriële regelingen en algemene bevoegdheden. Sectoriële regelingen zijn regelingen, die specifiek zijn voor bepaalde activiteitsdomeinen. Deze regelingen omschrijven meestal ook de controlebevoegdheden van de Unie, die kunnen uitgeoefend worden in verband met het activiteitsdomein, waarop de regeling betrekking heeft. Algemene controlebevoegdheden zijn bevoegdheden, die kunnen uitgeoefend worden ongeacht het activiteitsdomein, waarop de controle betrekking heeft. Een voorbeeld van een sectoriële regeling is de hiervoor vermelde Verordening 1798/2003, die de administratieve samenwerking inzake BTW regelt.

Krachtens Verordening 2988/1995 kan de Commissie onder de bij sectoriële regelingen bepaalde voorwaarden controles en verificaties ter plaatse verrichten (art. 9). Het valt buiten het bestek van deze uiteenzetting op de vele sectoriële regelingen concreet nader in te gaan.

Dezelfde Verordening stelt aanvullende algemene bepalingen betreffende controles en verificaties ter plaatse in het vooruitzicht (art. 10). Deze bepalingen zullen een nadere omschrijving bevatten van de bevoegdheden inzake controles en verificaties ter plaatse, waarover de diensten van de Commissie dus hoe dan ook beschikken, uiteraard mits het voorwerp van de controle of verificatie tot hun bevoegdheid behoort.

Controles en verificaties bij de marktdeelnemers ter plaatse worden in de hierna te bespreken Verordening 1073/1999 en in het OLAF-oprichtingsbesluit 'externe onderzoeken' genoemd.

2. Verordening (Euratom, EG) 2185/1996.

Ook deze Verordening dateert van vóór de oprichting van OLAF en noemt deze dienst bijgevolg niet bij naam. De Verordening spreekt over de bevoegdheid van de Commissie in het algemeen.

De Verordening bevat bepalingen, die essentieel zijn voor de onderzoeksbevoegdheden van OLAF wat de controles en verificaties ter plaatse ('externe onderzoeken') betreft, en de bewijswaarde van OLAF-verslagen.

Deze zullen in het derde deel nader worden toegelicht.

Verordening 2185/1996 bevat voorts de aanvullende algemene bepalingen betreffende controles en verificaties ter plaatse, die Verordening 1988/1995 in het vooruitzicht stelde (zie hiervoor). Voor de controleurs van de Commissie wordt een beroepsgeheim ingesteld.

a) Externe onderzoeken.

De Commissie kan controles en verificaties ter plaatse uitvoeren:

- hetzij met het oog op het onderzoek van ernstige of transnationale onregelmatigheden of onregelmatigheden waarbij marktdeelnemers betrokken kunnen zijn die in verschillende Lidstaten actief zijn;
- hetzij met het oog op het onderzoek van onregelmatigheden indien de situatie in een Lidstaat het in een bijzonder geval noodzakelijk maakt de controles en verificaties ter plaatse te versterken, teneinde de doeltreffendheid van de bescherming van de financiële belangen te verbeteren en aldus binnen de Gemeenschap een gelijkwaardig beschermingsniveau te waarborgen;
- hetzij op verzoek van de betrokken Lidstaat (art. 2).

De Lidstaat, waar de controle of verificatie gebeurt, moet door de diensten van de Commissie vooraf ingelicht worden, en er moet een zekere subsidiariteit in acht genomen worden. Dit betekent dat de diensten van de Commissie rekening moet houden met de controles die de Lidstaat op grond van zijn wetgeving voor dezelfde feiten bij de betrokken marktdeelnemers verricht of reeds verricht heeft.

Ook gezamenlijke controles en verificaties door de Commissie en de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten zijn mogelijk (art. 3 en 4).

De Commissie deelt de bevoegde autoriteit van de Lidstaat op het grondgebied waarvan een controle of een verificatie ter plaatse is uitgevoerd, ten spoedigste ieder feit of ieder vermoeden mee betreffende een onregelmatigheid waarvan zij in het raam van de controle of verificatie ter plaatse kennis heeft gekregen. De Commissie is hoe dan ook gehouden bovenbedoelde autoriteit in kennis te stellen van het resultaat van de controles en verificaties (art. 8.2).

b) Beroepsgeheim.

Ambtenaren van de Gemeenschap hebben krachtens interne regelgeving in het algemeen een plicht tot geheimhouding wat de informatie betreft, die zij ingevolge hun functie bezitten.

Deze verplichting tot geheimhouding geldt uiteraard niet ten opzichte van OLAF, die zelf een Gemeenschapsinstelling is.

Verordening 2185/1996 stelt voor controleurs van de Commissie een eigen beroepsgeheim in.

De uit hoofde van de Verordening meegedeelde of verkregen gegevens vallen, ongeacht de vorm ervan, onder de geheimhoudingsplicht en komen in aanmerking voor de bescherming die aan soortgelijke gegevens wordt toegekend door de wetgeving van de Lidstaat die de gegevens heeft ontvangen, alsmede door de overeenkomstige bepalingen die van toepassing zijn op de communautaire instellingen.

Die gegevens mogen niet worden medegedeeld aan andere personen dan die welke binnen de Gemeenschapsinstellingen of in de Lidstaten ambtshalve bevoegd zijn en mogen door de Gemeenschapsinstellingen niet worden gebruikt voor enig ander doel dan een doeltreffende bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschappen in alle Lidstaten (art. 8.1).

De Verordening stelt nog dat de Commissie erop toeziet dat haar controleurs zich in het kader van de toepassing van de Verordening houden aan de communautaire en nationale bepalingen betreffende de bescherming van persoonsgegevens (art. 8.4).

3. Het OLAF-oprichtingsbesluit.

Het OLAF-oprichtingsbesluit omschrijft de taken van OLAF en bevat een aantal bepalingen, die haar onafhankelijkheid moeten waarborgen, ook ten opzichte van de Commissie, waarvan OLAF formeel deel van uitmaakt.

a) De taken van OLAF.

Het oprichtingsbesluit maakt een onderscheid tussen externe administratieve onderzoeken, dit zijn onderzoeken bij marktdeelnemers, en interne administratieve onderzoeken, onderzoeken binnen de Europese instellingen zelf.

Artikel 2 van het Oprichtingsbesluit omschrijft de taken van OLAF als volgt.

i. Externe en interne onderzoeken.

OLAF oefent de bevoegdheden van de Commissie uit op het gebied van externe administratieve onderzoeken met het oog op een krachtigere bestrijding

van fraude, corruptie en alle andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Gemeenschappen worden geschaad, en ter bestrijding in verband met alle andere feiten of activiteiten van marktdeelnemers waarbij Gemeenschapsbepalingen worden geschonden.

Door deze bepaling worden de bevoegdheden van de Commissie, omschreven in de hiervoor vermelde Verordening 2185/1996, formeel aan OLAF toegewezen.

OLAF wordt ook belast met het verrichten van interne administratieve onderzoeken, gericht op:

- de bestrijding van fraude, corruptie en alle andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen worden geschaad;
- het onderzoeken van ernstige feiten in verband met de uitoefening van werkzaamheden in dienstverband die kunnen worden aangemerkt als een niet-nakoming van de verplichtingen van de ambtenaren en andere personeelsleden van de Gemeenschappen of haar instellingen, organen en instanties, die tot tuchtrechtelijke en eventueel strafrechtelijke maatregelen aanleiding kan geven.

OLAF kan door de Commissie of door andere instellingen, organen of instanties worden belast met onderzoeksopdrachten op andere gebieden (art. 2.1).

ii. Andere taken.

Het Oprichtingsbesluit vermeldt ook nog een aantal andere taken:

- het verlenen van bijstand van de Commissie in het kader van de samenwerking van de Lidstaten op het gebied van de fraudebestrijding;
- concipiërende werkzaamheden op het gebied van de fraudebestrijding;
- de voorbereiding van wetgevings- en regelgevingsinitiatieven van de Commissie;
- operationele activiteiten van de Commissie inzake fraudebestrijding, zoals het verstrekken van opleiding;
- vertegenwoordiging van de Commissie.

Belangrijk is artikel 2.6, dat OLAF bestempelt als 'de rechtstreekse gesprekspartner van de politieke en gerechtelijke autoriteiten'.

b) De onafhankelijkheid van OLAF.

Het Oprichtingsbesluit besteedt zoals gezegd ruime aandacht aan de onafhankelijkheid van OLAF.

Structureel behoort OLAF weliswaar tot de Commissie, maar functioneel oefent het Bureau zijn bevoegdheden in 'volledige onafhankelijkheid' uit. 'Bij de uitoefening van deze bevoegdheden vraagt noch aanvaardt de directeur van het Bureau instructie van de Commissie, van enige regering noch van enige andere instelling of instantie of enig ander orgaan' (art. 3).

De onafhankelijkheid van OLAF wordt gewaarborgd door de Directeur en het Comité van toezicht. Uit samenlezing van het OLAF-oprichtingsbesluit met de hierna besproken Verordening 1073/1999 blijkt het volgende.

Het Comité van toezicht is, zoals de naam aangeeft, het controle-orgaan van OLAF. Het bestaat uit vijf externe leden, die in overleg door de Commissie, het Parlement en de Raad worden benoemd voor een termijn van drie jaar. Het Comité oefent een regelmatige controle op de vervulling van de onderzoekstaak van OLAF uit, maar mengt zich niet in lopende onderzoeken. Het Comité van toezicht kan adviezen over de activiteiten van het Bureau verstrekken, en maakt jaarlijks een activiteitenverslag op.

Wanneer het hierna vermelde Voorstel voor Verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van kracht wordt zal het Comité van toezicht worden uitgebreid, en zal haar rol versterkt worden.

De leiding van het OLAF berust bij de Directeur, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de onderzoeken. Ook de Directeur wordt benoemd in overleg door de Commissie, het Parlement en de Raad, voor een eenmaal verlengbare termijn van vijf jaar.

4. Verordening 1073/1999.

Verordening 1073/1999 is de communautaire wetgevende akte, die nodig was om OLAF toe te laten zijn onderzoeksbevoegdheden, omschreven in zijn oprichtingsbesluit, ook daadwerkelijk uit te oefenen.

Net zoals Verordening 2185/1996 essentiële bepalingen bevat betreffende de onderzoeksbevoegdheden van OLAF inzake externe onderzoeken en

betreffende de bewijskracht van OLAF-verslagen, bevat Verordening 1073/1999 bepalingen, die essentieel zijn voor de onderzoeksbevoegdheden van OLAF wat interne onderzoeken betreft. Ook de bewijskracht van OLAF-verslagen wordt door Verordening 1073/1999 onderstreept. Hierop wordt nader ingegaan in het derde deel.

i. Onderzoek en coördinatie.

Artikel 1 van Verordening maakt een onderscheid tussen twee taken:

- een onderzoekstaak:

Met het oog op een krachtigere bestrijding van fraude, corruptie en elke andere onwettige activiteit waardoor de financiële belangen van de Europese Gemeenschap worden geschaad, verricht OLAF de onderzoekstaken die bij de communautaire regelgeving en de ter zake geldende akkoorden zijn toevertrouwd aan de Commissie (art. 1.1).

- een taak van coördinatie:

OLAF biedt de Lidstaten de bijstand van de Commissie bij het organiseren van een nauwe, regelmatige samenwerking tussen hun bevoegde autoriteiten met het oog op coördinatie van hun maatregelen ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschap. Het Bureau draagt bij aan het ontwerpen en uitwerken van methoden voor de bestrijding van fraude en elke andere onwettige activiteit waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden geschaad (art. 1.2).

iii. Interne onderzoeken.

In de termen van artikel 1.2 van het OLAF oprichtingsbesluit herhaalt Verordening 1073/1999 dat OLAF bevoegd is om ook interne onderzoeken te voeren.

Tussen de instellingen, organen en instanties, waar een onderzoek plaatsheeft, en OLAF wordt een principiële wederzijdse verplichting ingesteld om elkaar te informeren betreffende de ingestelde onderzoeken (art. 4.4 tot 4.6), en er wordt een systeem van verplichte informatieverstrekking aan OLAF ingevoerd (art. 7).

Net zoals in Verordening 2185/1996 voor de externe onderzoeken voert Verordening 1073/1999 een plicht tot geheimhouding in.

De in het kader van interne onderzoeken meegedeelde of verkregen gegevens vallen, ongeacht de vorm ervan, onder het beroepsgeheim en genieten de bescherming van de bepalingen die van toepassing zijn op de instellingen van de Europese Gemeenschappen. Deze gegevens mogen met name niet worden meegedeeld aan andere personen dan die welke er binnen de instellingen van de Europese Gemeenschappen of in de Lidstaten ambtshalve kennis van moeten nemen, en mogen niet worden gebruikt voor enig ander doel dan de bestrijding van fraude, corruptie en elke andere onwettige activiteit (art. 8.2).

De directeur ziet erop toe dat de personeelsleden van OLAF en de overige personen die onder zijn gezag optreden, zich houden aan de communautaire en nationale bepalingen betreffende de bescherming van persoonsgegevens (art. 8.3).

iii. Mededeling aan de bevoegde autoriteiten.

Krachtens artikel 10 kan OLAF in het kader van extern onderzoek verkregen informatie te allen tijde aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaten meedelen.

Mededeling van informatie, in het kader van interne onderzoeken verkregen, over strafrechtelijk vervolgbare feiten aan de gerechtelijke instanties van de betrokken Lidstaat is verplicht.

5. Het nieuwe Voorstel van Verordening tot wijziging van Verordening 1073/1999.

Op 10 februari 2004 diende de Commissie bij de communautaire wetgever een voorstel in, dat de Verordening 1073/1999 in de toekomst op diverse punten zal aanpassen⁸.

Een opmerkelijke nieuwigheid is dat de operationele efficiëntie van OLAF versterkt zal worden door een opportuniteitstoetsing door OLAF mogelijk te maken. In de toekomst zal OLAF zelfs bij voldoende ernstige verdenking kunnen afzien van een onderzoek wanneer de zaak een gering belang vertoont, of niet behoort tot de jaarlijks vast te stellen prioriteiten.

Zoals reeds aangegeven wordt de rol van het Comité van toezicht versterkt.

---

⁸ url: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/nl/com/2004/com2004_0103nl01.doc.

Niet onbelangrijk vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming van wie het voorwerp uitmaakt van een OLAF-onderzoek, zijn de waarborgen, die in Verordening 1073/1999 zullen worden ingeschreven.

Zo zal voortaan uitdrukkelijk bepaald worden dat de onderzoeken van het Bureau zowel op belastende als ontlastende feiten gericht zijn.

Zodra uit een onderzoek blijkt dat een lid, hoofd, ambtenaar of personeelslid van een instelling, orgaan of instantie, dan wel een marktdeelnemer mogelijk bij een zaak betrokken is, wordt de betrokkene hiervan in kennis gesteld in zoverre hierdoor het verloop van het onderzoek niet wordt geschaad.

In ieder geval mogen na afloop van een onderzoek geen conclusies over een met naam genoemde natuurlijke of rechtspersoon worden getrokken zonder dat de betrokken persoon in staat is gesteld zijn mening te geven over alle feiten die op hem betrekking hebben; de uitnodiging voor het onderhoud die aan de betrokkene wordt toegezonden, moet een samenvatting van deze feiten bevatten.

De betrokkene kan zich laten bijstaan door een persoon van zijn keuze die niet bij de onderzochte feiten betrokken lijkt te zijn. Een natuurlijke persoon heeft het recht om niet tegen zichzelf te getuigen.

Aldus zal het 'nemo tenetur'- beginsel formeel ingeschreven worden in de communautaire wetgeving, die de werking van OLAF beheerst.

Indien het onderzoek absolute geheimhouding vereist en opsporingsprocedures worden toegepast die onder de bevoegdheid van de nationale rechter dan wel, bij een extern onderzoek, van een nationale autoriteit vallen, kan de directeur van het Bureau besluiten de nakoming van de verplichting om de betrokkene uit te nodigen zijn mening te geven, op te schorten.

Blijkt na afloop van een onderzoek geen feit ten laste te kunnen gelegd worden van een lid, hoofd, ambtenaar of personeelslid van een instelling, orgaan of instantie dan wel een marktdeelnemer, dan wordt het onderzoek zonder gevolg afgesloten en, in voorkomend geval, zijn instelling, orgaan of instantie daarvan schriftelijk in kennis gesteld.

Het opnemen van voormelde bepalingen, die de rechtsbescherming van het individu moeten waarborgen, in de nieuwe Verordening 1073/1999 is in feite de codificatie van een praktijk, die al langer bij interne richtlijn was voorgeschreven (door het zgn. 'OLAF-Manual')

=====

II. OLAF, EUROJUST EN EUROPOL.

OLAF, Eurojust ('European Judicial Coöperation Unit') en Europol ('European Police Office') worden vaak met elkaar in verband gebracht. Hoewel de werking van de drie organismen inderdaad raakpunten en gelijkenissen vertoont, is hun plaats in het Europees bestel toch fundamenteel verschillend.

De rechtsorde van de Europese Unie berust op drie pijlers. De eerste pijler of de 'gemeenschapspijler' is de pijler van het gemeenschapsrecht zelf. De tweede pijler omvat de voorschriften inzake gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, en de derde pijler betreft de samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.

OLAF maakt structureel deel uit van de Commissie en is als dusdanig duidelijk te situeren binnen de eerste pijler. Eurojust en Europol vormen instellingen apart, die werden opgericht om de samenwerking op het gebied van justitie te verbeteren. Aldus behoren deze tot de derde pijler.

De gegevensdoorstroming binnen de eerste pijler en de derde pijler verloopt fundamenteel op een verschillende manier. Binnen de eerste pijler verloopt de communicatie verticaal, van de instelling tot de geadresseerde in de nationale Lidstaat en omgekeerd. De geadresseerde in de nationale Lidstaat is krachtens communautaire wetgeving verplicht om gevolg te geven aan verzoeken, uitgaande van de Europese instelling.

Binnen de derde pijler verloopt de communicatie horizontaal, door middel van wederzijdse samenwerking tussen de Lidstaten. Hoewel dergelijke samenwerking tot nu toe vaak zeer behoorlijke resultaten heeft opgeleverd, wordt deze horizontale werkmethode fundamenteel gekenmerkt door een afwezigheid van daadwerkelijke afdwingbaarheid.

Sinds het Verdrag van Nice⁹, dat overigens aan de basis ligt van de oprichting van Eurojust, is het belang van de derde pijler-aanpak in het Europees rechtsbestel aanmerkelijk toegenomen.

---

⁹ url: http://europa.eu.int/scadplus/glossary/nice_treaty_nl.htm.

A. Eurojust.

Eurojust is een typisch ‘derde pijler’-orgaan.

Het is krachtens haar oprichtingsbesluit verplicht om bepaalde samenwerkingsverbanden te onderhouden, onder meer met OLAF.

Tenslotte delen OLAF en Europol een gemeenschappelijke interesse voor de oprichting van een Europees openbaar ministerie.

1. Het ‘derde pijler’-karakter van Eurojust.

Eurojust werd opgericht bij Besluit van de Raad van 28 februari 2002¹⁰ om de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken. Haar ‘derde pijler’-karakter van het organisme maakt dat haar bevoegdheid essentieel beperkt is tot het formuleren van verzoeken aan de Lidstaten. Eurojust kan de autoriteiten van de Lidstaten dus niet echt verplichten informatie te verstrekken.

Anderzijds is een verzoek van Eurojust dan ook weer niet vrijblijvend voor de Lidstaat, tot wie het wordt gericht. Eurojust treedt op door middels van haar nationale leden, of als college. Het Oprichtingsbesluit zelf stelt dat bepaalde van verzoeken van Eurojust, geformuleerd als college, in principe door de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaat slechts op een gemotiveerde wijze kunnen geweigerd worden.

Het Eurojust-oprichtingsbesluit werd in onze nationale wetgeving geïmplementeerd door de Wet van 24 juni 2004 tot omzetting van het Besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken¹¹. Artikel 8 van deze Wet stelt strenge procedurevoorschriften in, die moeten verzekeren dat een beslissing van België om dergelijk verzoek te weigeren slechts op een doordachte wijze en zeer uitzonderlijk gebeurt. De tenuitvoerlegging van dergelijk verzoek kan daarenboven enkel worden geweigerd als zij wezenlijke nationale belangen kan schaden of het goede verloop van lopende onderzoeken of de veiligheid van een persoon kan aantasten.

¹⁰ Publicatieblad L 63 dd. 6 maart 2002, p. 1 – 13;

¹¹ B.S., 2 augustus 2004;

2. Samenstelling en bevoegdheden.

a) Samenstelling.

Eurojust is een eenheid met eigen rechtspersoonlijkheid, die bestaat uit één door elke Lidstaat gedetacheerd nationaal lid, dat de hoedanigheid heeft van officier van justitie, rechter of politiefunctionaris met gelijkwaardige bevoegdheden (art. 1 Oprichtingsbesluit).

De nationale leden van Eurojust behouden hun bevoegdheid als magistraat van hun Lidstaat.

In verband hiermee moet opgemerkt worden dat ook OLAF een beroep doet op magistraten uit de Lidstaten. Tijdens hun periode van detachering naar OLAF kunnen deze magistraten hun bevoegdheden als magistraat van hun Lidstaat evenwel niet uitoefenen. De ervaring van de naar OLAF gedetacheerde magistraten vergemakkelijkt uiteraard de contacten tussen OLAF en de justitiële overheden in de Lidstaten. Daarenboven kan de inbreng van de magistraten in de OLAF-onderzoeken ertoe bijdragen dat het bewijsmateriaal, dat door die onderzoeken wordt voortgebracht, de toets van de toelaatbaarheid in de Lidstaten doorstaat.

b) Doel en bevoegdheidsdomeinen.

Het doel van Eurojust is, van zodra twee of meer Lidstaten betrokken zijn bij het onderzoek naar en vervolging van feiten waarvoor Eurojust bevoegd is:

- de coördinatie tussen de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten inzake onderzoek en vervolging in de Lidstaten te stimuleren en te verbeteren;
- de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten te verbeteren, in het bijzonder door de internationale rechtshulpverlening en de uitvoering van uitleveringsverzoeken te vergemakkelijken;
- de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten bij te staan om ervoor te zorgen dat onderzoek en vervolging doeltreffender worden (art. 3.1).

Artikel 4b van het Europol-oprichtingsbesluit vermeldt als bevoegdheid van Europol onder meer 'fraude, corruptie en elk misdrijf dat de financiële belangen van de Europese Gemeenschap schaadt', hetgeen precies ook het bevoegdheidsdomein van OLAF uitmaakt.

Het globale bevoegdheidsdomein van Eurojust is evenwel veel breder dan dat van OLAF en omvat het volledige domein van wat men doorgaans 'zware criminaliteit' noemt. Eurojust is onder meer bevoegd voor de feiten, die tot het bevoegdheidsdomein van Europol behoren.

c) Concrete werking.

De artikelen 5 tot 7 van het Eurojust-oprichtingsbesluit vermelden een veelheid van taken, die Eurojust door middel van haar nationale leden of als college uitoefent.

Tot de taken van Eurojust behoren onder meer:

- de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaten verzoeken te overwegen:
  - ✓ terzake van bepaalde feiten een onderzoek of vervolging in te stellen;
  - ✓ te aanvaarden dat een van hen beter in staat is terzake van bepaalde feiten een onderzoek of vervolging in te stellen;
  - ✓ het optreden van de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaten te coördineren;
  - ✓ gemeenschappelijke onderzoeksteams in te stellen;
  - ✓ alle gegevens te verstrekken die Eurojust nodig heeft om zijn taken te verrichten.
- ervoor te zorgen dat de bevoegde autoriteiten van de betrokken staten onderling informatie uitwisselen;
- doorzenden van rechtshulpverzoeken, die met het oog op een gecoördineerde uitvoering een optreden van Eurojust vereisen.

Artikel 7 van voormelde Wet van 24 juni 2004 tot omzetting van het Besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken bepaalt dat verzoeken van Eurojust worden gericht aan de federale procureur, die er verder de nuttige bestemming aan geeft.

3. Relaties met OLAF.

a) Algemeen.

Eurojust heeft een wettelijke verplichting tot samenwerking met OLAF. Artikel 26.3 van het Eurojust-oprichtingsbesluit zegt dat Eurojust een blijvende nauwe samenwerking met OLAF instelt.

Voorts zegt artikel 26.4 van het besluit dat de Lidstaten erop toezien dat de nationale leden van Eurojust ten behoeve van de ontvangst en overdracht van gegevens tussen Eurojust en OLAF als bevoegde autoriteiten worden aangemerkt.

b) De concrete samenwerking.

i. Memorandum of Understanding.

Op 14 april 2003 werd tussen OLAF en Eurojust een 'Memorandum of Understanding' afgesloten om hun onderlinge samenwerking en uitwisseling van gegevens praktisch te regelen. Omdat concrete resultaten hiervan leken uit te blijven werd een gemeenschappelijke werkgroep opgericht, die moest nagaan of het Memorandum niet moest aangepast worden, en welke maatregelen zich opdrongen om de onderlinge samenwerking opnieuw vlot te krijgen.

De conclusie van deze werkgroep was dat een aanpassing van het Memorandum onnodig voorkwam, maar dat er richtlijnen nodig waren om de samenwerking op een nog meer praktische manier uit te werken. Een document, getiteld 'Practical guidelines on the implementation of the OLAF-Eurojust Memorandum of Understanding' werd uitgewerkt.

Het jaarverslag van Eurojust over 2004 omschrijft de samenwerking tussen Eurojust en OLAF als één van de weinige teleurstellende aspecten van de werking van Eurojust. Uit het jaarverslag vernemen we dat in 2005 binnen Eurojust een nieuw team werd gevormd, dat de specifieke opdracht kreeg de samenwerking met OLAF concreet vorm te geven¹².

De samenwerking tussen beide instanties heeft sedert het begin van 2005 concreet vorm gekregen door periodieke contacten tussen de leden van Eurojust en leden van de Magistratenafdeling van OLAF.

ii. Aanpassing van de Belgische wetgeving.

Voormelde Wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het Besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken maakt geen gewag van de aanwijzing van het Belgische lid van Eurojust als bevoegde overheid bij onderzoeken, gevoerd door OLAF.

---

¹² Jaarverslag Eurojust 2004, p. 14.

4. Naar een Europees openbaar ministerie?

a) Het Verdrag tot vaststelling van Europese Grondwet.

Op 29 oktober 2004 werd door de staatshoofden en regeringsleiders van de Gemeenschap het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet van Europa ondertekend¹³.

Luidens de artikelen III-274.1 en 2 van dit Verdrag kan ter bestrijding van strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden, op de grondslag van Eurojust bij Europese wet van de Raad een Europees openbaar ministerie worden ingesteld. De Raad besluit met eenparigheid van stemmen, na goedkeuring door het Europees Parlement.

Het Europees openbaar ministerie is, in voorkomend geval in samenwerking met Europol, bevoegd voor het opsporen, vervolgen en voor het gerecht brengen van daders van en medeplichtigen aan strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden. Het Europees openbaar ministerie is belast met de rechtsvordering voor de bevoegde rechtbanken van de Lidstaten in verband met deze strafbare feiten.

Hoewel artikel III-274 dermate voorwaardelijk en algemeen geformuleerd is dat het meer op een intentieverklaring dan op een (ontwerp van) wettekst lijkt, blijkt uit de tekst toch duidelijk de bedoeling van de communautaire regelgever om op termijn te komen tot een Europees openbaar ministerie, en wel op basis van Eurojust.

b) Het Groenboek van de Commissie.

Nu is de gedachte aan de oprichting van een Europees openbaar ministerie niet nieuw. Met name de Commissie heeft het onderwerp ruim bestudeerd. Dit resulteerde op 11 december 2001 tot het 'Groenboek inzake de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap en de instelling van een Europese officier van Justitie'¹⁴. De reacties op dit Groenboek werden op 19 maart 2003 voorgesteld in een vervolgverslag¹⁵.

De visie op het Europees openbaar ministerie, die aan de grondslag ligt van het Grondwettelijk Verdrag, verschilt ietwat van de zienswijze van de Commissie op de Europese officier van Justitie.

¹³ url: <http://ue.eu.int/igcpdf/nl/04/cg00/cg00087-re01.nl04.pdf>

¹⁴ url: http://europa.eu.int/comm/anti_fraud/green_paper/document/green_paper_nl.pdf

¹⁵ url: http://europa.eu.int/comm/anti_fraud/green_paper/suivi/nl.pdf

De Europese officier van Justitie zou zijn bevoegdheden uitoefenen in de persoon van lokale parketmagistraten in de Lidstaten, die daartoe door de Europese officier van Justitie zouden aangewezen worden. Van zodra ze door de Europese officier van Justitie met een onderzoek zouden belast worden, zouden de magistraten uit de Lidstaten Europese bevoegdheden kunnen uitoefenen om hun onderzoek te voeren en de strafvordering verder uit te oefenen.

In tegenstelling hiermee wordt het Europees openbaar ministerie door het Verdrag tot vaststelling van de Europese Grondwet opgevat als een aparte instantie, die rechtstreeks de strafvordering in de Lidstaten uitoefent.

c) OLAF en het Europees openbaar ministerie.

Wat de plaats van OLAF in dit alles wordt is voorlopig niet duidelijk. Het OLAF-jaarverslag maakt melding van een politiek akkoord, dat de bijstand van OLAF aan het Europees parket zou mogelijk maken, zowel wat het onderzoek als de vervolging betreft.

De concrete inbreng van OLAF in de verdere evolutie ter zake bestaat erin de Commissie bij te staan bij het realiseren van een studie, waarbij zou nagegaan worden welke de mogelijke impact van een Europees openbaar ministerie in de Lidstaten zou zijn. Tegelijk bereidt de Commissie een Witboek voor, die de concrete voorstellen van de Commissie zou bevatten¹⁶.

B. Europol.

Over Europol kunnen we kort zijn. Europol wordt in haar oprichtingsovereenkomst omschreven als een 'Europese politiedienst'¹⁷, maar is in feite op zich geen operationele politiedienst. Europol levert ondersteuning aan politiediensten van de Lidstaten, inzonderheid door bijstand inzake gegevensverwerking.

Het bevoegdheidsdomein van Europol is veel breder dan dat van OLAF en betreft inzonderheid de diverse vormen van zware criminaliteit in de klassieke zin van het woord.

Niettemin hebben Europol en OLAF op 8 april 2004 een administratief samenwerkingsakkoord afgesloten, dat hun onderlinge samenwerking praktisch regelt.

---

¹⁶ OLAF-jaarverslag, p. 78.

¹⁷ Europol-overeenkomst van 26 juli 1995, Publicatieblad C 316 dd. 27 november 1996, p. 2 – 32.

Het akkoord regelt de onderlinge uitwisseling van strategische en technische informatie. Strategische informatie betreft bijvoorbeeld tendensen inzake criminaliteit, waarvoor beide diensten bevoegd zijn, informatie betreffende de structuur van criminele organisaties, die in die domeinen werkzaam zijn en de onderlinge verbanden tussen deze organisaties, en strategieën, modi operandi, technieken en vormen van financiering, die deze organisaties aanwenden. Technische informatie is informatie betreffende onderzoeksmethodes, methodes van verwerking en analyse van elektronische data, en informatie betreffende IT.

Als aandachtspunten in de onderlinge samenwerking worden de volgende punten aangegeven:

- coördinatie van de wederzijdse activiteiten, inzonderheid op het gebied van risico-analyse en bepaling van het dreigingsrisico, en het uitwerken van gemeenschappelijke verslagen op dat gebied;
- elkaar wederzijds op de hoogte stellen wanneer de dienst betrokken wordt in de werking van een gemeenschappelijke onderzoekseenheid, opgezet door de Lidstaten;
- opleiding. De partijen houden elkaar op de hoogte van de opleidingen, die ze organiseren, en wonen elkaars activiteiten bij. Ook de organisatie van gemeenschappelijke opleidingen in verband met het gemeenschappelijk bevoegdheidsdomein is mogelijk.

Om een en ander in de praktijk te implementeren werden in beide diensten contactpunten aangeduid.

=====

III. DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN OLAF.

In dit deel geven we een overzicht van de concrete onderzoeksbevoegdheden van OLAF, en de wijze, waarop OLAF haar bevoegdheid tot het verstrekken van bijstand aan de justitiële autoriteiten van de Lidstaten concreet invult. Op basis hiervan geven we een overzicht van de problemen ter zake en pogen we een conclusie te formuleren.

A. Wat OLAF kan.

1. Onderzoek.

De concrete onderzoeksbevoegdheden van OLAF verschillen naar gelang het gaat om een extern onderzoek of een intern onderzoek.

a) Externe onderzoeken.

De bepalingen ter zake zijn vervat in de artikelen 5 en 6 van Verordening 2185/1996.

Op te merken valt dat externe onderzoeken niet alleen mogelijk zijn bij marktdeelnemers in de Lidstaten, maar ook in derde landen, mits met dit land een samenwerkingsovereenkomst bestaat (art. 3 Verordening 1073/1999).

i. Door de controleurs voor te leggen documenten.

De OLAF-controleurs oefenen hun bevoegdheden uit onder voorlegging van een schriftelijke bevoegdheidsverklaring, waarin hun identiteit en hoedanigheid zijn vermeld, waarbij een document is gevoegd waarop het voorwerp en het doel van de controle of verificatie ter plaatse zijn vermeld.

ii. Toepasselijke regelgeving.

Bij de uitoefening van hun bevoegdheden dienen de controleurs zowel de bepalingen van Gemeenschapsrecht in acht te nemen als de procedureregels van de Lidstaat, waar de controle en verificatie gebeurt.

iii. Toegang tot plaatsen voor professioneel gebruik.

Marktdeelnemers dienen OLAF-controleurs de toegang tot de lokalen, terreinen, vervoermiddelen en andere plaatsen voor professioneel gebruik toe te staan.

In zoverre zulks absoluut noodzakelijk is om het bestaan van een onregelmatigheid vast te stellen, kan OLAF controles en verificaties ter plaatse uitvoeren bij andere betrokken marktdeelnemers teneinde toegang te verkrijgen tot de relevante informatie die deze marktdeelnemers bezitten over de feiten waarop de controles en verificaties ter plaatse betrekking hebben.

iv. Toegang tot gegevens en documenten.

De controleurs van OLAF hebben onder dezelfde voorwaarden als de nationale administratieve controleurs en met inachtneming van de nationale wetgevingen toegang tot alle gegevens en documenten betreffende de betrokken transacties die voor het goede verloop van de controles en verificaties ter plaatse noodzakelijk blijken. Zij mogen dezelfde materiële controlemiddelen voor onderzoek bezigen als de nationale controleurs en met name de benodigde documenten kopiëren.

b) Interne onderzoeken.

De onderzoeksbevoegdheden ter zake zijn vervat in artikel 4.2 van Verordening 1073/1999. Ook de artikelen 6.2, 6.3 en 6.4 hebben hun belang. De bevoegdheden van OLAF zijn inzake ruimer dan deze, die kunnen gebruikt worden bij externe onderzoeken.

i. Door de controleurs voor te leggen documenten.

De personeelsleden van OLAF verrichten hun taken na vertoon van een schriftelijke bevoegdheidsverklaring, waarin hun identiteit en hun hoedanigheid zijn vermeld. De personeelsleden van OLAF die voor de uitvoering van een onderzoek zijn aangewezen, moeten voor elk optreden beschikken over een door de directeur verstrekte schriftelijke machtiging, waarin het voorwerp van het onderzoek is vermeld.

ii. Toepasselijke regelgeving.

De OLAF-personeelsleden gedragen zich bij de controles en verificaties ter plaatse op een wijze die in overeenstemming is met de regels en gebruiken die gelden voor de ambtenaren van de betrokken Lidstaat, en met de communautaire regelgeving.

Tot zover zijn de OLAF-bevoegdheden inzake interne onderzoek identiek aan deze, die van toepassing zijn inzake externe onderzoeken.

iii. Toegang tot gebouwen en documenten.

OLAF heeft toegang tot alle gegevens die in het bezit zijn van de eigen instellingen, organen en instanties, alsmede tot hun gebouwen. OLAF is bevoegd om de boekhouding van de instellingen, organen en instanties controleren. OLAF kan alle documenten en de inhoud van alle geautomatiseerde bestanden die deze instellingen, organen en instanties in hun bezit worden, kopiëren of daarvan uittreksels verkrijgen en kan, zo nodig, deze documenten of gegevens veiligstellen teneinde elk risico van verdwijning uit te schakelen.

iv. Vragen om inlichtingen.

OLAF kan de leden van de instellingen en organen, de hoofden van instanties en personeelsleden van de instellingen, organen en instanties om mondelinge informatie verzoeken.

OLAF kan elke betrokkene verzoeken om informatie die het voor zijn onderzoek nuttig acht.

v. Onderzoek bij marktdeelnemers.

Onder de voorwaarden en volgens de regels van Verordening 2185/96 kan OLAF bij betrokken marktdeelnemers controles ter plaatse verrichten, teneinde toegang te krijgen tot gegevens over eventuele onregelmatigheden die deze marktdeelnemers in hun bezit zouden hebben.

2. Bijstand.

In het kader van haar bevoegdheden om bijstand te verlenen aan justitiële autoriteiten kan OLAF onder meer:

- wederzijdse rechtshulp faciliteren en coördineren, door hulp te verlenen bij de redactie van rogatoire opdrachten, en logistieke steun te verlenen bij de uitvoering ervan;
- de justitiële autoriteiten bijstaan bij de informatiedoorstroming tussen het gerechtelijk onderzoek en lopende administratieve onderzoeken, zowel van de Lidstaten als van de Europese Commissie;
- bijstand verlenen bij het onderzoek in de eigen instellingen van de Gemeenschap. OLAF verleent advies en hulp bij het opheffen van de immuniteiten, die eigen zijn aan de instellingen van de Gemeenschap;
- haar gegevensbestanden ter beschikking stellen van het gerechtelijk onderzoek.

In het stadium van de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht kunnen OLAF-onderzoekers uiteraard optreden als getuigen.

Vermeldenswaard is dat ook onze nationale wetgever inmiddels de mogelijkheid van bijstand door OLAF-vertegenwoordigers bij opsporings- of gerechtelijke onderzoeken uitdrukkelijk heeft voorzien. De Wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering¹⁸ maakt de instelling van gemeenschappelijke onderzoeksteams in strafzaken mogelijk. Dergelijke teams bestaan uit leden, afkomstig uit Staten die partij zijn bij een internationaal rechtsinstrument, waardoor België gebonden is, en dat voorziet in de oprichting van dergelijke teams.

Concreet worden gemeenschappelijke onderzoeksteams opgericht krachtens een schriftelijke overeenkomst tussen de Belgische onderzoeksrechter, procureur des Konings of federale procureur enerzijds, en de bevoegde autoriteiten van de andere betrokken Staten anderzijds.

Artikel 9 § 3 van de Wet van 9 december 2004 zegt dat in de overeenkomst, waarbij een team wordt opgericht, overeengekomen kan worden dat vertegenwoordigers van derde landen, van Eurojust, van Europol of van OLAF als deskundigen deel uitmaken van het team.

---

¹⁸ B.S., 24 december 2004, 2^e ed., p. 85763.

Mits instemming van de onderzoeksrechter, procureur des Konings of federale procureur mogen zij aanwezig zijn bij handelingen van opsporing of van gerechtelijk onderzoek in België. Zij mogen evenwel zelf geen daden van die aard verrichten.

B. Wat OLAF niet kan.

Uiteraard is de tussenkomst van OLAF beperkt tot haar eigen bevoegdheidsdomein, namelijk fraude, corruptie en elke andere onwettige activiteit waardoor de financiële belangen van de Europese Gemeenschap worden geschaad.

Daarenboven zijn de onderzoeksbevoegdheden van OLAF niet alleen beperkt door de tekst van de communautaire regelgeving, maar zijn er ook beperkingen, die voortvloeien uit het administratief karakter van het onderzoek.

1. Onderzoek.

Dat de onderzoeken van OLAF een administratief karakter hebben is een logisch gevolg van het feit dat de communautaire regelgever de strafrechtelijke handhaving van het gemeenschapsrecht aan de Lidstaten heeft overgelaten.

De administratieve aard van de onderzoeken heeft evenwel voor gevolg dat de uitvoering van de onderzoeken door eigen beginselen wordt beheerst, die afwijken van de beginselen van het strafrechtelijk onderzoek.

Vooreerst kunnen geen echte dwangmaatregelen worden uitgeoefend. Zo vermelden de toepasselijke Verordeningen geen mogelijkheid tot inbeslagname, al kan OLAF zich anderzijds toegang verschaffen tot de terreinen en gebouwen van marktdeelnemers zonder hun toestemming, en is er een recht van zoeking binnen de eigen instellingen.

Voorts nopen de herhaaldelijke verwijzingen naar de eerbied voor het privé-leven in de Verordeningen, die de werking van OLAF beheersen, tot uiterste voorzichtigheid van zodra het onderzoek zich begeeft op het privé-domein van de personen, waarop het betrekking heeft. Exploitatie van gegevens met privé-karakter kan niet. Hoogstens kan dergelijk materiaal worden 'veiliggesteld' in afwachting van de tussenkomst van de justitiële autoriteiten van de Lidstaten.

Tenslotte zijn er nog beperkingen, die voortvloeien uit de tekst van de toepasselijke Verordeningen, en die enigszins vreemd voorkomen voor wie alleen maar vertrouwd is met het strafrechtelijk onderzoek. Ook hier moeten we een onderscheid maken tussen externe en interne onderzoeken.

a) Externe onderzoeken.

Zoals gezegd heeft OLAF geen eigen recht van inbeslagname. Hoogstens kan aan de Lidstaat gevraagd worden passende conservatoire maatregelen te treffen om het bewijsmateriaal te beschermen.

Een eigenaardigheid is voorts dat de bevoegdheid van OLAF om externe onderzoeken te voeren betreffende de directe uitgaven van de gemeenschap, dus de toelagen, die door de Gemeenschap rechtstreeks aan de genierter in de Lidstaat worden overgemaakt, door een lacune in de communautaire wetgeving dode letter is gebleven.

Artikel 4 van Verordening 2185/1996 en artikel 4.3 van Verordening 1073/1999 verplichten OLAF de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaat tijdig te informeren over het voorwerp, doel en rechtsgrondslag van de te verrichten controles en verificaties. Vermits er in het geval van directe uitgaven per definitie geen bevoegde autoriteiten in de Lidstaat zijn is een kennisgeving hier onmogelijk.

Deze lacune in de communautaire wetgeving zal door het Voorstel tot wijziging van Verordening 1073/1999 ongedaan gemaakt worden.

b) Interne onderzoeken.

Ook bij interne onderzoeken is er strikt genomen geen recht van inbeslagname. Verordening 1073/0999 spreekt over 'veiligstellen' van gegevens en documenten. Wat dit precies inhoudt, en hoe dit moet gebeuren, wordt niet verduidelijkt.

De meeste praktische problemen bij het voeren van interne onderzoeken zullen evenwel rijzen doordat interne onderzoeken vrij snel doordringen tot de privé-sfeer van de personen, op wie het onderzoek betrekking heeft.

Wanneer de onderzoekers in het kader van hun onderzoek op privé-gegevens stuiten kunnen ze niets anders dan deze gegevens voorlopig veilig te stellen, en de strafrechtelijke autoriteiten van de Lidstaat te vatten, zodat het onderzoek verder kan gaan in de vorm van een strafrechtelijk onderzoek, waarbij de rol van OLAF beperkt is tot het verstrekken van de nodige bijstand.

2. Bijstand.

Verordening (EEG) nr. 595/91 van de Raad van 4 maart 1991¹⁹ bevat een specifieke bepaling in verband met het onderzoek naar onregelmatigheden inzake uitgaven van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, afdeling garantie.

Artikel 6.4 van deze Verordening bepaalt dat wanneer ambtenaren van de Commissie aan een onderzoek in een Lidstaat deelnemen, de leiding van dat onderzoek permanent in handen is van de ambtenaren van de Lidstaat. De ambtenaren van de Commissie kunnen niet op eigen initiatief de controlebevoegdheden uitoefenen die aan de nationale ambtenaren zijn toegekend, wel hebben zij toegang tot dezelfde lokalen en documenten als laatstgenoemden.

Voor zover op grond van de nationale bepalingen inzake de strafrechtelijke procedure bepaalde handelingen voorbehouden zijn aan ambtenaren die daartoe specifiek door de nationale wet zijn aangewezen, namen de ambtenaren van de Commissie niet deel aan deze handelingen. Zij nemen in geen geval deel aan huiszoeken of aan officiële ondervragingen van personen in het kader van de strafwetgeving van de Lidstaat. Zij hebben echter wel toegang tot de informatie die aldus ingewonnen is.

Deze bepaling sluit dus deelname aan huiszoeken en verhoren door ambtenaren van de Commissie in deze aangelegenheid uit. Hoewel de bepaling duidelijk alleen maar geldt voor onregelmatigheden inzake uitgaven van het Garantiefonds van het E.O.G.F.L. heeft OLAF de neiging deze bepaling analogisch toe te passen in andere materies, en stelt het zich zeer terughoudend op ten opzichte van deelname aan huiszoeken en verhoren in het kader van gerechtelijke onderzoeken.

---

¹⁹ Verordening (EEG) nr. 595/91 van de Raad van 4 maart 1991 betreffende onregelmatigheden in het kader van de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en terugvordering van bedragen die in dat kader onverschuldigd zijn betaald alsmede de organisatie van een informatiesysteem op dit gebied en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 28372, Publicatieblad, L 067 dd. 14 maart 1991, p. 11 – 15.

C. De samenwerking tussen OLAF en de nationale strafrechtelijke autoriteiten.

1. OLAF-verslagen moeten als volwaardig bewijsmiddel worden aanvaard.

Uit hetgeen voorafgaat volgt dat OLAF in de praktijk vrij snel zijn bevoegdheden kan uitgeput hebben en genoodzaakt kan zijn de verdere afhandeling van het onderzoek aan de justitiële autoriteiten van de Lidstaten toe te vertrouwen.

Precies op het punt van de overgang van administratief OLAF-onderzoek naar opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek ontstaan vaak problemen. In de meeste gevallen zullen voor de afwerking van de zaak nog handelingen van opsporing of gerechtelijk onderzoek vereist zijn, en rijst de vraag naar de bewijswaarde van de onderzoekshandelingen, die OLAF reeds heeft gesteld.

Moet het OLAF-onderzoek door de procureur des Konings of onderzoeksrechter volledig overgedaan worden, of kan het strafonderzoek voortbouwen op wat in het kader van het administratief onderzoek reeds gebeurd is?

Dat hierover problemen rijzen is enigszins verwonderlijk, want wat de bewijswaarde van de OLAF-verslagen betreft kan de wet niet duidelijker zijn.

Artikel 8.4 van Verordening 2185/1996 betreffende de externe onderzoeken en artikel 9.2 van Verordening 1073/1999 betreffende de interne onderzoeken stellen in vrijwel gelijklopende bewoordingen dat OLAF-verslagen opgesteld worden met inachtneming van de procedurevoorschriften van de nationale wetgeving van de betrokken Lidstaat. De verslagen vormen op dezelfde wijze en onder dezelfde voorwaarden als de door de nationale administratieve controleurs opgestelde administratieve verslagen toelaatbare bewijsmiddelen in de administratieve of gerechtelijke procedures van de Lidstaat waar het gebruik ervan nodig blijkt. De verslagen worden beoordeeld volgens dezelfde regels als de administratieve verslagen van de nationale administratieve controleurs en hebben dezelfde waarde.

Deze bepalingen verplichten er de procureur des Konings, de onderzoeksrechter en de onderzoeks- en vonnisgerechten toe OLAF-verslagen als volwaardig onderzoek te aanvaarden. Het overdoen van onderzoekshandelingen, die reeds door OLAF zijn uitgevoerd is niet alleen onnodig, maar gaat ook in tegen de letter en de geest van de communautaire rechtsvoorschriften.

Uiteraard verzet er zich niets tegen dat OLAF-onderzoekers ten titel van inlichting of als getuige worden verhoord bij de aanvang van het strafonderzoek, om nader te verduidelijken wat in het kader van het administratief onderzoek is gebeurd. Voorts zal het strafonderzoek ook rekening moeten houden met het eigen karakter van het administratief onderzoek, en zal bijvoorbeeld moeten overgegaan worden tot de strafrechtelijke inbeslagname van documenten en gegevens, die in het kader van het administratief onderzoek werden 'veiliggesteld'.

2. Inlichting of verhoogde bewijskracht?

Noch de toepasselijke Verordeningen, noch onze nationale wetgeving kennen een bijzondere wettelijke bewijswaarde toe aan OLAF-verslagen. Welke bewijswaarde²⁰ hebben die verslagen dan wel? Met andere woorden, welke geloofwaardigheid kan de rechter, en dan meer bepaald de strafrechter, in geweten aan OLAF-verslagen hechten?

Luidens artikel 154, eerste lid Sv. worden overtredingen²¹ bewezen hetzij door processen-verbaal of verslagen, hetzij door getuigen bij ontstentenis van verslagen of processen-verbaal of tot staving ervan. OLAF-verslagen worden opgemaakt door een administratieve autoriteit, en zijn daarom geen processen-verbaal of verslagen in de betekenis, die wij daaraan in ons strafrecht hechten. De verslagen worden niet worden opgemaakt door personen, die naar intern recht de bevoegdheid hebben om misdrijven vast te stellen, *conditio sine qua non* om over processen-verbaal of verslagen in de zin van de wet te kunnen spreken.

De opsomming van artikel 154, eerste lid Sv. is evenwel niet limitatief. Ons stelsel van vrije bewijslevering in strafzaken wil dat, waar de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, de feitenrechter zijn overtuiging mag putten uit alle regelmatig verkregen en overgelegde gegevens, waarvan hij op onaantastbare wijze de bewijswaarde apprecieert, mits ze het voorwerp (konden) geweest zijn van een tegensprekelijk debat, en mits hij de bewijskracht van die gegevens niet miskent.

---

²⁰ 'Wettelijke bewijswaarde', 'bewijswaarde' en 'bewijskracht' van – inzonderheid – processen-verbaal zijn onderscheiden begrippen. Het begrip 'wettelijke bewijswaarde' duidt op de mate, waarin een akte krachtens een uitdrukkelijke wettelijke bepaling bewijs oplevert, waardoor de rechter gebonden is. Een bekend voorbeeld van processen-verbaal met wettelijke bewijswaarde zijn deze inzake douane en accijnzen, die krachtens artikel 272 A.W.D.A. 'volle geloof in rechte verdienen, totdat de valsheid daarvan bewezen wordt'. 'Bewijswaarde' is een meer algemeen begrip en betreft de geloofwaardigheid, die een rechter in geweten aan een akte kan en mag hechten. De bewijskracht is de vereiste eerbiediging van hetgeen in een akte is neergelegd. Uiteraard mag aan een proces-verbaal geen interpretatie gegeven worden die strijdig is met haar termen, en mag de rechter een proces-verbaal niet 'doen liegen'. Zie hierover : D. HOLSTERS, *De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven*, in *R. W.*, 1980-1981, kol. 1353 – 1394 en 1434 – 1458, meer bepaald kol. 1362, nr. 19;

²¹ art. 189 Sv. verwijst naar dit artikel wat het bewijs van wanbedrijven betreft, en art. 211 betreft het bewijs van overtredingen en wanbedrijven in graad van beroep;

De bestraffing van misdrijven is niet afhankelijk van de vaststelling ervan door een proces-verbaal. Processen-verbaal zijn slechts een bijzondere bewijsvorm, die het bewijs van misdrijven ondersteunen²². Behoudens het eerder uitzonderlijke geval waarin de wet aan bepaalde processen-verbaal een bijzondere bewijswaarde toekent, gelden processen-verbaal als eenvoudige inlichting, waarvan de rechter de bewijswaarde vrij apprecieert.

Uit hetgeen voorafgaat mag blijken dat het normatief kader, dat de werking van OLAF beheerst, de lat voor OLAF bijzonder hoog legt. Dit vormt een waarborg voor een hoge kwaliteit van haar onderzoeksresultaten. Naar ons intern recht hebben OLAF-verslagen geen specifieke wettelijke bewijswaarden en gelden ze daarom formeel als inlichtingen.

De rechter, die de onderzoeksresultaten van OLAF moet beoordelen, dient vooreerst de bewijskracht van OLAF-verslagen te respecteren, zoals hij dit moet doen voor alle andere akten, waaruit een strafdossier is samengesteld. Vervolgens moet hij de bewijswaarde ervan in geweten appreciëren. Bij deze appreciatie speelt noodzakelijkerwijs ook het normatief kader, dat de werking van OLAF beheerst, een rol. Gelet op de hoge eisen inzake kwaliteit, dat dit normatief kader oplegt, kan de nationale rechter tot geen andere conclusie komen dan dat de bewijswaarde van OLAF-verslagen bijna per definitie als zeer hoog moet worden ingeschat.

=====

---

²² D. HOLSTERS, *o.c.* , nr. 8 en 18;

BESLUIT.

OLAF-onderzoeken kunnen wel degelijk het verschil maken, spijs de talrijke beperkingen, die de onderzoeksbevoegdheden van de dienst kenmerken, en die niet alleen voortvloeien uit de tekst van de toepasselijke communautaire Verordeningen, maar ook uit de administratieve aard van de OLAF-onderzoeken.

De technische expertise, waarover OLAF beschikt, en hun mogelijkheid om in de Lidstaten en zelfs in derde landen zonder al te veel formaliteiten tot onderzoek over te gaan, maken de meerwaarde uit, die OLAF biedt ten opzichte van de nationale onderzoeks- en politiediensten van de Lidstaten.

Een heikel punt blijft evenwel dat de beperking van de bevoegdheden van OLAF er de oorzaak van is dat een OLAF-verslag in de praktijk steeds een vervolg nodig heeft in de vorm van een aanvullend strafonderzoek.

Opdat de toegevoegde waarde van OLAF ten volle zou kunnen spelen is absoluut vereist dat dit aanvullend strafonderzoek naadloos aansluit bij wat in het kader van het administratief onderzoek reeds werd verwezenlijkt. De communautaire wetgever helpt ons hierbij, door ons te verplichten de onderzoeksresultaten van OLAF als volwaardig bewijsmateriaal te aanvaarden.

Essentieel is dat de nationale bevoegdheden op strafrechtelijk gebied worden uitgeoefend met respect voor wat de communautaire wetgever voorschrijft.

We hopen met onze bijdrage enkele aanzetten gegeven te hebben om de resultaten van de onderzoeks- en bijstandsactiviteit van OLAF in het strafonderzoek beter te valoriseren, zodat OLAF-verslagen ook in de praktijk beter de draagwijdte krijgen, die de communautaire wetgever hen heeft toebedeeld.

=====

STATISTISCHE GEGEVENS – KALENDERJAREN 2002-2004

HOF VAN BEROEP**BURGERLIJKE ZAKEN²³**

		2004		
		Algemeen	Jeugd	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	10.524	271	10.795
	Nieuw ingeleide zaken	3.811	171	3.982
Tussenarresten		561	106	667
Output	Eindarresten	3.225	145	3.370
	Weggelaten zaken	828	54	882
	Voegingen	125	1	126
	Beschikking einde zaak	28	0	28
Hangende zaken op 31/12		10.075	296	10.371

		2003		
		Algemeen	Jeugd	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	10.835	356	11.191
	Nieuw ingeleide zaken	3.531	148	3.679
Tussenarresten		696	92	788
Output	Eindarresten	3.013	129	3.142
	Weggelaten zaken	736	48	784
	Voegingen	130	1	131
	Beschikking einde zaak	18	0	18
Hangende zaken op 31/12		10.469	326	10.795

		2002		
		Algemeen	Jeugd	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	12.259	393	12.652
	Nieuw ingeleide zaken	3.305	152	3.457
Tussenarresten		570	96	666
Output	Eindarresten	2.856	90	2.946
	Weggelaten zaken	1.745	98	1.843
	Voegingen	100	1	101
	Beschikking einde zaak	27	0	27
	Onbekend	1	0	1
Hangende zaken op 31/12		10.835	356	11.196

²³ Alle cijfers van de burgerlijke zaken van het Hof van beroep zijn gebaseerd op de statistiek Agora, een databank van de burgerlijke griffies van de Hoven van Beroep bij F.O.D. Justitie. Met inbegrip van fiscale zaken.

STRAFZAKEN²⁴*Correctioneel en jeugd*

	2004				
	Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Jeugd	Totaal
Nieuw ingeleide zaken ²⁵	1.501	52	6	124	1.683
Verzetten	64				
Tussenarresten	92	2	1	6	101
Eindarresten waarvan voegingen ²⁶	1.347	58	10	106	1.521
Hangende zaken op 31/12	6				
– Correctionele beroepen	1.754	93	5	36	1.888
– Afhandeling burgerlijke belangen	1.380	onbekend	1	21	1.402

	2003				
	Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Jeugd	Totaal
Nieuw ingeleide zaken ²⁷	1.427	85	13	113	1.638
Verzetten ²⁸	34				
Tussenarresten	129	1	0	1	131
Eindarresten waarvan voegingen ²⁹	1.347	37	6	119	1.509
Hangende zaken op 31/12 ³⁰	31				
– Correctionele beroepen	1.539	99	8	22	1.668
– Afhandeling burgerlijke belangen	1.293	onbekend	0	13	1.306

	2002				
	Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Jeugd	Totaal
Nieuw ingeleide zaken	1.339	49	5	89	1.482
Tussenarresten	137		0	8	145
Eindarresten waarvan voegingen	1.387		5	75	1.467
	21				

²⁴ De cijfers m.b.t. de nieuw ingeleide zaken en hangende zaken op het einde van het jaar werden opgevraagd bij het parket-generaal en auditoraat-generaal; de cijfers m.b.t. verzetten, tussenarresten en eindarresten bij de griffie van het Hof van beroep.

²⁵ Met inbegrip van 117 zaken afhandeling burgerlijke belangen.

²⁶ Er werden 12 zaken gevoegd in 6 arresten van voeging. Het aantal afgehandelde correctionele zaken bedroeg 1.421 (1.415 arresten + 6 gevoegde dossiers).

²⁷ Met inbegrip van 131 zaken afhandeling burgerlijke belangen.

²⁸ Cijfer van de correctionele griffie. De verzetten worden hier pas geregistreerd vanaf 01/03/2003.

²⁹ Er werden 62 zaken gevoegd in 31 arresten van voeging. Het aantal afgehandelde correctionele zaken bedroeg 1.421 (1.390 arresten + 31 gevoegde dossiers).

³⁰ Het aantal hangende zaken op het einde van het jaar wordt vanaf 31/12/2003 bijgehouden.

Kamer van Inbeschuldigingstelling : eindarresten

alle eindarresten exclusief arresten inzake herstel in eer en rechten:	
2004	1.881
2003	1.882
2002	1.981
inzake herstel in eer en rechten :	
2004	386
2003	247
2002	355

Bron: griffie van het Hof van Beroep

Hof van Assisen

		Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
2004	Door de K.I. verwezen naar het Hof van Assisen	11	10	21
	Arresten	12	13	25
2003	Door de K.I. verwezen naar het Hof van Assisen	9	10	19
	Arresten	4	5	9
2002	Door de K.I. verwezen naar het Hof van Assisen	4	5	9
	Arresten	5	7	12

Bron: parket-generaal

Hof van Cassatie

Aantal arresten van het Hof van Beroep waartegen Cassatieberoep werd aangetekend en de beslissing in Cassatie (zonder Cassatieberoepen tegen arresten van de Kamer van Inbeschuldigingstelling)

Arresten Hof van Beroep	Beslissing in Cassatie							Totaal
	Verworpen	Vernietigd	Gedeeltelijk vernietigd	Afstand	Afstand + verwerping	Regeling rechtsgebied	Nog geen uitspraak ³¹	
2004	101 56,1%	1 0,6%	0 0,0%	5 2,8%	2 1,1%	0 0,0%	71 39,4%	180 100,0%
2003	157 87,2%	1 0,6%	4 2,2%	8 4,4%	5 2,8%	1 0,6%	4 2,2%	180 100,0%
2002	157 84,9%	3 1,6%	11 5,9%	10 5,4%	2 1,1%	0 0,0%	2 1,1%	185 100,0%

Bron: griffie van het Hof van Beroep

³¹ Toestand op 24/02/2005.

RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG

Burgerlijke zaken

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Nieuwe zaken ³²	2004	9.682	7.430	2.526	9.040	5.535	1.426	1.790	37.429
	2003	9.762	7.391	2.480	8.775	5.424	1.430	1.753	37.015
	2002	9.153	6.665	2.437	8.697	5.496	1.416	1.628	35.492
Vonnissen ³³	2004	3.742	2.476	914	2.999	1.973	403	698	13.205
	2003	3.338	2.324	921	2.894	1.920	409	619	12.425
	2002	3.447	2.186	871	2.799	1.703	466	605	12.077
Zaken beëindigd door samenvoeging, doorhalingen, afstand van geding en weglatingen	2004	341	590	58	1.087	607	135	167	2.985
	2003	240	926	931	1.236	629	114	194	4.270
	2002	263	896	56	2.470	2	139	176	4.002
Tussenvonnissen	2004	1.530	949	298	763	704	115	214	4.573
	2003	1.261	1.032	363	677	770	151	189	4.443
	2002	1.003	1.055	280	789	758	154	225	4.264
Vonnissen in hoger beroep	2004	477	486	134	374	359	72	87	1.989
	2003	415	419	150	408	354	31	105	1.882
	2002	465	364	152	399	332	85	92	1.889
Beschikkingen ³⁴	2004	7.916	5.847	1.776	6.433	3.618	1.026	1.294	27.910
	2003	6.986	5.797	1.570	5.776	3.507	1.049	1.242	25.927
	2002	6.336	5.001	1.562	5.690	3.181	946	1.123	23.839
Beschikkingen i.v.m. toekenning van termijnen van fixaties	2004	2.053	995	272	1.833	667	187	384	6.391
	2003	1.912	885	282	1.831	747	200	360	6.217
	2002	1.629	736	251	1.775	689	165	340	5.585

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Rechtbank van eerste aanleg – algemeen"

³² Nieuwe zaken van alle rollen samen (algemene rol, rol van verzoekschriften, rol van kortgedingen, aanvragen rechtsbijstand, rol van de arrondissementsrechtbank).

³³ Vonnissen van alle rollen samen maar zonder samenvoegingen, doorhalingen (art. 730 Ger.W.), afstand van geding (art.820 e.v. Ger.W.) en weglatingen (art. 730 § 2a Ger. W.). Deze vonnissen worden in de volgende rubriek apart vermeld.

³⁴ Zonder de beschikkingen i.v.m. toekenning van termijnen van fixaties (art. 747, §2, 748, §2 en 750, §2 Ger.W.). Deze worden in de volgende rubriek apart vermeld

Correctionele zaken

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Bij het begin van het jaar nog hangende zaken ³⁵	2004	607	947	140	1.908	370	171	123	4.266
	2003	463	884	172	1.740	436	107	116	3.918
	2002	554	939	204	1.537	509	101	138	3.982
Nieuw ingeleide zaken	2004	3.405	3.591	862	2.770	1.583	450	551	13.212
	2003	3.487	3.799	560	2.592	1.530	541	560	13.069
	2002	3.161	3.016	752	2.326	1.603	507	671	12.036
Vonnissen ³⁶	2004	2.960	2.799	737	1.536	1.267	456	419	10.174
	2003	2.725	2.674	457	1.575	1.224	460	489	9.604
	2002	2.999	2.215	769	1.498	1.245	408	701	9.835
Tussenvonnissen	2004	405	286	64	158	407	163	81	1.564
	2003	224	241	58	112	365	119	62	1.181
	2002	244	266	101	91	258	95	97	1.152
Vonnissen in hoger beroep ³⁷	2004	879	879	150	1.106	266	108	108	3.496
	2003	866	1.040	80	805	290	142	85	3.308
	2002	1.184	901	132	662	463	106	81	3.529
Beschikkingen van de raadkamer ³⁸	2004	2.028	1.729	558	2.869	1.096	367	227	8.874
	2003	2.470	1.970	472	2.820	1.039	584	163	9.518
	2002	2.078	1.975	551	2.942	1.046	723	275	9.590

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Statistiek van de rechtbank van eerste aanleg – correctionele zaken"

³⁵ Met inbegrip van politieberoepen en vanaf 2003 met inbegrip van arbeidszaken (behalve Brugge, Ieper en Veurne).

³⁶ Met inbegrip van vonnissen enkel gebaseerd op burgerlijke belangen en vanaf 2003 met inbegrip van arbeidszaken (behalve Brugge, Ieper en Veurne).

³⁷ Met inbegrip van vonnissen enkel gebaseerd op burgerlijke belangen en tussenvonnissen in graad van hoger beroep.

³⁸ In Veurne zonder de beschikkingen voorhechtenis (maandelijks verschijning).

Jeugdrechtbanken

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Ingeleide burgerlijke zaken	2004	466	517	155	459	275	121	94	2.087
	2003	480	477	136	455	228	90	95	1.961
	2002	466	428	116	490	242	118	94	1.954
Vonnissen in burgerlijke zaken ³⁹	2004	239	353	106	443	184	105	59	1.489
	2003	263	345	94	408	294	98	78	1.580
	2002	266	299	89	262	183	86	63	1.248
Tussenvonnissen in burgerlijke zaken	2004	355	215	38	99	98	39	91	935
	2003	394	214	39	113	103	42	70	975
	2002	233	127	46	81	118	25	58	688
Nieuw ingeleide strafzaken	2004	314	487	147	571	344	144	77	2.084
	2003	291	929	115	388	297	314	73	2.407
	2002	286	508	301	364	279	261	70	2.069
Vonnissen in strafzaken	2004	526	861	241	681	629	219	159	3.316
	2003	1.427	891	243	693	568	407	142	4.371
	2002	1.357	749	488	644	509	283	144	4.174

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Statistiek van de rechtbank van eerste aanleg – jeugdzaken" en bijkomend opgevraagde gegevens over nieuw ingeleide strafzaken en vonnissen in strafzaken

³⁹ Eindvonnissen over de grond van de zaak, zonder doorhalingen, verbeterende vonnissen, weglatingen, e.d.

PARKET BIJ DE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG

Correctionele afdeling

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT	
Notities parket ⁴⁰	2004	42.915	35.123	9.977	30.048	22.820	6.354	6.514	153.751	
	2003	45.210	35.762	11.398	32.633	22.052	5.487	7.040	159.582	
	2002	42.964	37.441	10.242	31.965	21.832	5.427	7.418	157.289	
Politieberoepen	2004	787	721	95	1.137	246	102	92	3.180	
	2003	767	754	144	882	247	125	95	3.014	
	2001	787	721	95	1.137	246	102	92	3.180	
Vereenvoudigde pv's op listing	2004	39.803	26.345	7.131	31.218	18.497	4.006	6.040	133.040	
	2003	24.408	21.985	6.462	31.306	18.982	3.575	6.169	112.887	
	2002	38.925	18.586	5.181	26.892	14.175	3.601	5.248	112.608	
Beslissingen genomen in het betreffende jaar, ongeacht de datum van invoering van de dossiers :										
Seponering	technisch	2004	20.339	13.794	4.015	12.640	10.452	2.515	3.006	66.761
		2003	22.966	14.217	4.599	13.790	10.226	2.243	3.245	71.286
		2002	21.907	13.512	4.401	12.840	10.464	2.230	3.411	68.765
	opportunititeit + andere	2004	11.178	9.400	3.098	9.386	5.814	1.201	1.272	41.349
		2003	10.936	10.033	2.782	10.342	5.479	1.192	1.435	42.199
		2002	9.973	10.184	2.313	8.700	5.811	1.192	1.358	39.531
Minnelijke schikkingen ⁴¹	2004	575	884	129	303	246	18	57	2.212	
	2003	763	839	144	384	136	35	72	2.373	
	2002	581	897	98	244	153	42	74	2.089	
Gunstig beëindigde dossiers bemiddeling in strafzaken (per persoon)	2004	90	87	76	30	70	37	16	406	
	2003	106	88	80	38	80	21	23	436	
	2002	116	115	73	54	62	29	21	470	
Toegewezen aan de onderzoeksrechter	2004	740	514	210	678	308	116	154	2.720	
	2003	743	572	203	718	327	128	178	2.869	
	2002	753	518	207	803	322	166	182	2.951	
Rechtstreekse dagvaarding (zonder politieberoepen)	2004	1.635	2.374	642	813	878	252	328	6.922	
	2003	1.704	1.789	275	923	940	264	304	6.199	
	2002	1.466	1.478	335	822	940	251	431	5.723	
Politieberoepen	2004	781	714	136	1.132	258	104	89	3.214	
	2003	768	752	93	880	239	113	93	2.938	
	2002	802	976	105	669	432	106	68	3.158	

⁴⁰ Zonder politieberoepen en zonder vereenvoudigde pv's op listings.

⁴¹ Volledig betaalde minnelijke schikkingen (op persoonsniveau).

Doorlooptijden van deze dossiers : gemiddeld aantal dagen, van de binnekoms van het dossier tot :									
Seponering – technisch	2004	58	117	91	83	91	92	73	84
	2003	52	160	102	95	73	80	66	90
	2002	47	105	76	78	77	89	61	73
Seponering – opportuniteit	2004	103	160	200	149	164	126	165	145
	2003	137	175	163	171	128	126	152	155
	2002	139	166	140	139	123	143	123	143
Betaalde minnelijke schikking	2004	267	266	377	191	246	212	210	258
	2003	397	301	300	192	262	290	178	308
	2002	450	317	231	206	305	311	178	331
Gunstig beëindigde dossiers bemiddeling in strafzaken	2004	594	448	532	724	664	517	492	562
	2003	497	473	396	929	684	433	439	539
	2002	445	524	388	693	698	474	462	520
Toegewezen aan onderzoeksrechter	2004	26	54	56	27	43	71	47	39
	2003	26	59	63	24	47	59	48	40
	2002	28	76	44	23	51	68	66	43
Rechtstreekse dagvaarding (zonder politieberoepen)	2004	337	389	410	335	226	308	226	341
	2003	370	411	336	458	246	281	306	368
	2002	323	379	277	318	305	332	352	334

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

		GENT	DENDER- MONDE	OUDE- NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT	
Beslissingen over zaken ingevoerd in ⁴²										
Totaal aantal zaken ⁴³	2003	45.210	35.762	11.398	32.633	22.052	5.487	7.040	159.582	
	2002	42.964	37.441	10.242	31.965	21.832	5.427	7.418	157.289	
	2001	39.825	37.070	10.601	29.783	21.559	5.537	7.435	151.810	
Vooronderzoek	2003	1.581	1.542	618	1.026	2.042	350	302	7.461	
		3,5%	4,3%	5,4%	3,1%	9,3%	6,4%	4,3%	4,7%	
	2002	549	702	359	455	894	119	167	3.245	
		1,3%	1,9%	3,5%	1,4%	4,1%	2,2%	2,3%	2,1%	
	2001	431	348	172	301	522	107	89	1.970	
		1,1%	0,9%	1,6%	1,0%	2,4%	1,9%	1,2%	1,3%	
Seponering	technisch	2003	22.720	13.014	4.360	12.967	9.970	2.176	3.111	68.318
			50,3%	36,4%	38,3%	39,7%	45,2%	39,7%	44,2%	42,8%
		2002	21.910	13.560	4.609	13.168	10.124	2.124	3.406	68.901
	51,0%		36,2%	45,0%	41,2%	46,4%	39,1%	45,9%	43,8%	
	opportuniteit	2003	10.456	8.837	2.672	9.363	5.257	1.127	1.320	39.032
			23,1%	24,7%	23,4%	28,7%	23,8%	20,5%	18,8%	24,5%
2002		9.584	9.890	2.545	9.233	5.689	1.152	1.321	39.414	
	22,3%	26,4%	24,8%	28,9%	26,1%	21,2%	17,8%	25,1%		
2001	9.237	10.165	2.369	8.152	5.434	1.010	1.353	37.720		
	23,2%	27,4%	22,3%	27,4%	25,2%	18,2%	18,2%	24,8%		
Minnelijke schikking betaald	2003	501	707	131	315	152	27	68	1.901	
		1,1%	2,0%	1,1%	1,0%	0,7%	0,5%	1,0%	1,2%	
	2002	512	660	99	297	127	26	68	1.789	
1,2%		1,8%	1,0%	0,9%	0,6%	0,5%	0,9%	1,1%		
2001	636	830	106	218	123	20	69	2.002		
	1,6%	2,2%	1,0%	0,7%	0,6%	0,4%	0,9%	1,3%		

⁴² Stand van zaken op 10 januari 2005. Deze tabel geeft de stand van de beslissing van dossiers die in één jaar zijn binnengekomen (2001,2002 of 2003). In de vorige tabel werden daarentegen alle beslissingen uit een bepaald jaar geteld in dossiers die in gelijk welk jaar op het parket konden zijn binnengekomen.

⁴³ Zonder politieberoepen en zonder vpv's.

Bemiddeling in strafzaken voltooid	2003	65 0,1%	57 0,2%	53 0,5%	6 0,0%	27 0,1%	25 0,5%	13 0,2%	246 0,2%
	2002	86 0,2%	56 0,1%	72 0,7%	18 0,1%	56 0,3%	22 0,4%	12 0,2%	322 0,2%
	2001	111 0,3%	78 0,2%	64 0,6%	42 0,1%	51 0,2%	19 0,3%	16 0,2%	381 0,3%
Dagvaarding – zitting – vonnis (m.i.v. beroep tegen vonnis en arrest)	2003	1.870 4,1%	1.831 5,1%	439 3,9%	953 2,9%	923 4,2%	315 5,7%	348 4,9%	6.679 4,2%
	2002	1.991 4,6%	1.968 5,3%	454 4,4%	1.219 3,8%	981 4,5%	328 6,0%	426 5,7%	7.367 4,7%
	2001	1.937 4,9%	1.855 5,0%	496 4,7%	1.146 3,8%	1.077 5,0%	328 5,9%	506 6,8%	7.345 4,8%

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

Afdeling politiezaken

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Strafzaken gedurende het jaar ingeleid	2004	94.237	93.100	20.326	99.523	43.597	10.694	10.851	372.328
	2003	107.367	133.785	31.924	152.937	57.525	12.535	15.063	511.136
	2002	100.907	87.425	28.467	131.472	50.243	11.783	15.109	425.406
Onmiddellijke inningen, boetezegels en waarschuwingen	2004	97.672	72.034	21.127	74.471	37.599	13.823	11.917	328.643
	2003	26.558	51.133	10.638	53.421	30.819	7.823	13.870	194.262
	2002	40.398	45.056	9.878	42.370	25.390	7.185	11.078	181.355
Beslissingen genomen in het betreffende jaar, ongeacht de datum van invoering van de dossiers :									
Geseponeerd	2004	26.376	20.214	6.700	42.574	16.541	2.487	4.388	119.280
	2003	36.810	17.224	11.388	42.896	16.275	2.242	4.937	131.772
	2002	41.805	14.180	8.503	31.544	14.257	2.797	4.463	117.549
Door het openbaar ministerie gedagvaard voor de politierechtbank	2004	11.603	13.687	3.613	13.592	6.144	1.722	1.334	51.695
	2003	10.599	12.138	3.319	12.215	7.195	1.803	1.474	48.743
	2002	12.489	13.951	2.549	11.531	7.983	1.729	1.388	51.620
Beëindigd door minnelijke schikking	2004	40.615	51.729	8.339	44.597	19.325	3.593	3.910	172.108
	2003	52.404	80.263	15.899	83.519	29.487	7.053	6.616	275.241
	2002	47.776	52.876	14.645	70.195	20.542	6.198	8.028	220.260
Doorlooptijden van deze dossiers : gemiddeld aantal dagen, van de datum van registratie tot :									
Beslissing tot seponering	2004	52	136	55	135	240	71	109	120
	2003	48	150	41	145	134	82	64	114
	2002	48	118	33	112	177	61	82	98
Dagvaarding door het openbaar ministerie voor de politierechtbank	2004	231	296	205	237	274	152	384	255
	2003	177	250	190	234	243	146	345	226
	2002	206	285	172	246	253	171	283	240
Betaling van een minnelijke schikking	2004	21	39	19	31	47	44	34	32
	2003	16	23	13	20	46	23	28	23
	2002	20	30	13	27	63	28	29	29

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Statistiek van de rechtbank van eerste aanleg – parket – afdeling politieparket" en bijkomend opgevraagde gegevens bij de politieparketten.

		GENT	DENDER- MONDE	OUDE- NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Beslissingen over zaken ingevoerd in ⁴⁴ :									
Totaal aantal zaken ⁴⁵	2003	107.367	133.785	31.924	152.937	57.525	12.535	15.063	511.136
	2002	100.907	87.425	28.467	131.472	50.243	11.783	15.109	425.406
	2001	95.013	80.503	22.435	117.335	45.771	10.921	13.248	385.226
Niet voldane onmiddellijke inningen en boetezegels aan het parket overgemaakt	2003	1.944 1,8%	3.555 2,7%	281 0,9%	7.310 4,8%	1.730 3,0%	0 0,0%	666 4,4%	15.486 3,0%
	2002	687 0,7%	2.118 2,4%	372 1,3%	8.021 6,1%	2.177 4,3%	0 0,0%	1.008 6,7%	14.383 3,4%
	2001	1.948 2,1%	2.293 2,8%	352 1,6%	7.468 6,4%	2.029 4,4%	5 0,0%	635 4,8%	14.730 3,8%
Voorgestelde minnelijke schikkingen ⁴⁶	2003	53.062 49,4%	89.124 66,6%	15.748 49,3%	84.160 55,0%	28.621 49,8%	7.221 57,6%	6.865 45,6%	284.801 55,7%
	2002	46.887 46,5%	54.702 62,6%	14.827 52,1%	69.654 53,0%	23.214 46,2%	6.236 52,9%	7.701 51,0%	223.221 52,5%
	2001	48.188 50,7%	49.534 61,5%	10.457 46,6%	57.290 48,8%	24.287 53,1%	5.534 50,7%	6.714 50,7%	202.004 52,4%
Bemiddeling in strafzaken	2003	0 0,0%	95 0,1%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	16 0,1%	0 0,0%	111 0,0%
	2002	0 0,0%	83 0,1%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 0,0%	0 0,0%	85 0,0%
	2001	0 0,0%	52 0,1%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	52 0,0%
Gedagvaard of gevonnist voor de politierechtbank	2003	13.063 12,2%	14.482 10,8%	3.369 10,6%	12.996 8,5%	6.343 11,0%	1.750 14,0%	1.553 10,3%	53.556 10,5%
	2002	10.161 10,1%	11.403 13,0%	2.864 10,1%	11.941 9,1%	7.321 14,6%	1.827 15,5%	1.753 11,6%	47.270 11,1%
	2001	12.115 12,8%	12.104 15,0%	2.489 11,1%	10.097 8,6%	7.217 15,8%	1.704 15,6%	1.338 10,1%	47.064 12,2%

⁴⁴ Stand van zaken eind januari 2005. Zie ook de toelichting van voetnoot 39.

⁴⁵ De percentages zijn gebaseerd op het totaal aantal zaken zonder onmiddellijke inningen, boetezegels en waarschuwingen.

⁴⁶ Men kan ervan uitgaan dat de voorgestelde minnelijke schikkingen ondertussen betaald werden of dat er bij niet-betaling een andere beslissing werd over genomen.

Seponering	2003	36.070	19.694	10.840	42.765	18.006	2.296	5.189	134.860
		33,6%	14,7%	34,0%	28,0%	31,3%	18,3%	34,4%	26,4%
	2002	39.973	14.485	8.797	34.397	15.521	2.343	4.009	119.525
		39,6%	16,6%	30,9%	26,2%	30,9%	19,9%	26,5%	28,1%
	2001	27.033	11.595	7.463	31.586	10.427	2.469	3.560	94.133
		28,5%	14,4%	33,3%	26,9%	22,8%	22,6%	26,9%	24,4%

Bron: gegevens opgevraagd bij de politieparketten

	GENT	DENDER- MONDE	OUDE- NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Seponeringen verkeerszaken 2003 (dossiers ingevoerd in 2003)								
A. Strafzaken gedurende het jaar ingeleid	107.367	133.785	31.924	152.937	57.525	12.535	15.063	511.136
B. Onmiddellijke inningen, boetezegels en waarschuwingen	26.558	51.133	10.638	53.421	30.819	7.823	13.870	194.262
C. Totaal A + B	133.925	184.918	42.562	206.358	88.344	20.358	28.933	705.398
D. Waarvan bijzondere wetgeving	5.281	5.830	900	5.808	1.992	157	491	20.459
Seponeringen (met bijzondere wetgeving)	36.070	19.694	10.840	42.765	18.006	2.296	5.189	134.860
Percentage op A	33,60%	14,72%	33,96%	27,96%	31,30%	18,32%	34,45%	26,38%
Percentage op C	26,93%	10,65%	25,47%	20,72%	20,38%	11,28%	17,93%	19,12%
Seponeringen (zonder bijzondere wetgeving)	31.450	18.905	10.358	39.631	16.563	2.240	4.961	124.108
Percentage op C – D	24,45%	10,56%	24,86%	19,76%	19,18%	11,09%	17,44%	18,12%

Bron: gegevens opgevraagd bij de politieparketten

RECHTBANKEN VAN KOOPHANDEL

		GENT	DENDER-MONDE	OUDE-NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Bij het begin van het jaar nog hangende zaken ⁴⁷	2004	21.376	7.979	3.645	4.186	15.703	2.141	2.332	57.362
	2003	20.341	14.760	4.677	4.179	15.691	2.110	1.919	63.677
	2002	20.422	12.932	4.394	4.083	16.012	1.948	1.917	61.708
Ingeleide zaken ⁴⁸	2004	7.326	6.131	2.088	6.335	6.251	1.057	1.336	30.524
	2003	7.520	6.475	1.721	5.848	6.932	1.257	1.863	31.616
	2002	6.618	6.988	1.843	5.451	6.413	1.221	1.045	29.579
Vonnissen ⁴⁹	2004	8.857	6.176	2.301	5.787	6.228	1.450	1.386	32.185
	2003	5.492	5.492	2.010	5.321	6.437	1.213	1.420	27.385
	2002	5.878	5.825	1.653	4.902	6.247	1.011	1.143	26.659
Tussenvonnissen	2004	2.817	1.787	709	1.472	1.244	370	319	8.718
	2003	2.769	1.894	577	1.459	1.491	401	380	8.971
	2002	2.279	2.046	605	1.333	1.437	398	310	8.408
Faillissementen	2004	381	437	97	278	239	42	68	1.542
	2003	370	448	66	247	295	49	83	1.558
	2002	298	407	74	247	243	42	53	1.364
Aanvragen gerechtelijk akkoord	2004	4	4	1	5	1	0	0	15
	2003	10	3	4	6	14	0	1	38
	2002	10	7	3	3	22	0	0	45

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Rechtbank van koophandel" en bijkomend opgevraagde gegevens over faillissementen en gerechtelijke akkoorden.

⁴⁷ Enkel hangende zaken op de algemene rol.

⁴⁸ Nieuwe zaken en vonnissen van alle rollen samen (algemene rol, rol van de eenzijdige verzoekschriften, niet op de rol der verzoekschriften ingeschreven verzoekschriften, rol van kort geding, Pro Deo).

⁴⁹ Met inbegrip van doorhalingen en weglatingen en met vonnissen in hoger beroep tegen beslissingen van vrederechters (de aantallen hiervan zijn te klein om apart te vermelden).

VREDEGERECHTEN

		GENT	DENDER- MONDE	OUDE- NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
Bij het begin van het jaar nog hangende zaken	2004	5.463	5.459	1.792	8.438	7.439	1.607	1.421	31.619
	2003	5.573	5.580	1.791	8.392	7.737	1.458	1.558	32.089
	2002	6.416	6.298	1.759	8.459	7.875	1.511	1.812	34.130
Ingeleide zaken op de algemene rol	2004	11.372	11.105	3.143	9.745	8.145	2.208	1.691	47.409
	2003	11.313	9.493	2.842	9.059	8.030	1.993	1.484	44.214
	2002	10.319	9.751	2.786	9.288	8.486	1.660	1.505	43.795
Zaken op de rol der verzoekschriften	2004	3.432	2.854	747	2.323	1.756	687	497	12.296
	2003	2.969	2.716	805	2.444	1.195	553	465	11.147
	2002	3.010	2.767	908	2.469	1.100	635	464	11.353
P.V. minnelijke schikking	2004	6.253	10.099	2.435	3.648	8.155	877	568	32.035
	2003	5.295	8.402	1.919	3.863	7.455	841	551	28.326
	2002	3.416	5.962	1.951	2.274	6.086	564	280	20.533
Eindvonnissen	2004	14.879	13.523	3.830	12.374	9.336	2.894	2.151	58.987
	2003	14.641	12.335	3.563	11.097	9.520	2.398	2.086	55.640
	2002	13.889	12.967	3.753	11.831	10.142	2.347	2.243	57.172
Tussenvonnissen	2004	983	981	313	685	502	87	108	3.659
	2003	922	952	308	710	547	178	94	3.711
	2002	1.131	1.102	243	897	544	218	131	4.266

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Statistiek vredegerichten"

POLITIERECHTBANKEN

		GENT	AALST	DENDERMONDE	SINT-NIKLAAS	TOTAAL ARRONDISSEMENT DENDERMONDE
STRAFZAKEN						
Inleidingen						
– Door het Openbaar Ministerie	2004	11.887	3.176	5.104	5.445	13.725
	2003	9.990	3.730	4.118	4.175	12.023
	2002	12.045	4.001	4.095	5.085	13.181
– Verzetten	2004	232	58	130	147	335
	2003	238	75	132	103	304
	2002	254	89	128	140	357
– Rechtstreekse dagvaardingen	2004	96	46	20	28	94
	2003	99	70	77	54	201
	2002	99	99	74	82	255
– Afhandeling burgerlijke be- langen	2004	154	39	34	60	133
	2003	200	40	51	65	156
	2002	214	45	29	66	140
– Visitatiebevelen	2004	42	18	30	22	70
	2003	24	24	26	22	72
	2002	51	20	15	15	50
Eindvonnissen	2004	11.933	3.251	5.162	5.553	13.966
	2003	10.154	3.819	4.245	4.429	12.493
	2002	12.172	4.172	4.199	5.085	13.456
Tussenvonnissen	2004	167	144	163	209	516
	2003	165	167	292	162	755
	2002	142	289	192	162	643
BURGERLIJKE ZAKEN						
Inleidingen	2004	925	217	227	226	670
	2003	1.016	196	285	296	777
	2002	1.108	252	305	271	828
Eindvonnissen	2004	1.005	227	451	315	993
	2003	1.031	230	267	304	801
	2002	1.150	251	240	321	812
Tussenvonnissen	2004	239	33	30	46	109
	2003	232	24	34	37	95
	2002	272	27	27	38	92

		OUDE- NAARDE	BRUGGE	KORTRIJK	IEPER	VEURNE	TOTAAL RESSORT
STRAFZAKEN							
Inleidingen							
– door het Openbaar Ministerie	2004	3.242	12.923	7.025	1.540	1.382	51.724
	2003	2.984	12.608	6.920	1.808	1.491	47.824
	2002	2.549	11.504	5.972	1.678	1.105	48.034
– Verzetten	2004	47	277	83	36	45	1.055
	2003	56	255	79	41	36	1.009
	2002	39	218	90	33	28	1.019
– Rechtstreekse dagvaardingen	2004	45	82	70	26	21	434
	2003	29	95	89	21	25	559
	2002	75	76	78	38	23	644
– Afhandeling burgerlijke be- langen	2004	34	181	123	100	58	783
	2003	48	193	196	85	58	936
	2002	48	181	209	54	79	925
– Visitatiebevelen	2004	24	39	105	9	15	304
	2003	12	30	56	6	16	216
	2002	14	52	38	10	17	232
Eindvonnissen	2004	3.263	13.391	7.077	1.532	1.429	52.591
	2003	3.124	12.895	6.951	1.872	1.498	48.987
	2002	2.418	11.678	6.123	1.663	1.123	48.633
Tussenvonnissen	2004	5	13	43	8	11	763
	2003	1	15	52	21	44	1.053
	2002	3	18	40	56	31	933
BURGERLIJKE ZAKEN							
Inleidingen							
	2004	234	613	478	128	98	3.136
	2003	263	748	536	142	115	3.597
	2002	318	738	594	149	142	3.877
Eindvonnissen							
	2004	331	785	564	125	101	3.904
	2003	270	773	609	149	128	3.761
	2002	308	872	626	178	156	4.102
Tussenvonnissen							
	2004	25	102	62	45	8	590
	2003	37	95	72	46	11	588
	2002	27	129	83	33	7	643

Bron: statistisch formulier 2004 voor FOD Justitie "Jaarlijkse statistiek van de politierechtbanken" en bijkomend opgevraagde gegevens over inleidingen in strafzaken.

